Stuk **871** (2005-2006) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

2 juni 2006

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio, opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997

INHOUD

Blz.

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet 11
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad 15
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 25
Advies van de Raad van State 31
Ontwerp van decreet 35
Bijlage: Verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio 39
– Nederlandse tekst 41
– Engelse tekst 59

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

I. ONTSTAAN EN BELANG VAN HET VERDRAG

Het voorstel om een verdrag door de Raad van Europa (RVE) en de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschappen en Cultuur (UNESCO) gezamenlijk uit te werken, werd geformuleerd door de secretaris-generaal van de RVE in een brief, d.d. 30 oktober 1992, gericht aan de directeur-generaal van de UNESCO. Het voorstel werd op 28 december 1992 aanvaard.

De beweegredenen voor dit initiatief waren de ontwikkelingen van het hoger onderwijs in Europa sinds de jaren 60 en de snelle toename van het aantal lidstaten van beide internationale organisaties. Het Europees Cultureel Verdrag van 1997 telt bijvoorbeeld al 48 verdragspartijen. Met uitzondering van het verdrag inzake de algemene gelijkwaardigheid van universitaire studieperioden (1990), dateren al de RVE-verdragen betreffende het hoger onderwijs uit de jaren vijftig of zestig.

De UNESCO was ervan overtuigd dat een gezamenlijk verdrag ten goede zou komen aan alle lidstaten en dat het de Europese regio zou verbinden met de andere regio's in de wereld. Een nieuw en gemeenschappelijk verdrag zou meteen ook het UNESCO-verdrag van 1979 vervangen, dat onder meer de erkenning van diploma's betreffende het hoger onderwijs in de Europese regio beoogt.

De initiatieven van de Europese Unie (EU), waaronder de twee algemene richtlijnen inzake de erkenning van diploma's voor beroepsdoeleinden, verhoogden bovendien het belang van een modern kaderverdrag voor de erkenning van diploma's.

In november 1993 richtten de RVE en de UNESCO een ad-hocwerkgroep op van deskundigen die aantoonde dat een gezamenlijk verdrag politiek en juridisch haalbaar was.

De ontwerptekst kwam tot stand na zeven sessies van driedaagse vergaderingen in de loop van 1995 en 1996. De lidstaten, de gemeenschappen in België en niet-gouvernementele organisaties (ngo's) actief in het onderwijs werden telkens in kennis gesteld van de voortgang en ook regelmatig geraadpleegd.

De diplomatieke Conferentie, die plaatsvond in Lissabon van 8 tot en met 11 april 1997, keurde het ontwerp goed na de aanvaarding van enkele amendementen en verklaarde de Lisbon Recognition Convention (LRC) open voor ondertekening. De Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap namen eraan deel samen met de ambassadeur van België. Van de 43 deelnemende staten hebben er 27 de LRC meteen ondertekend.

Op Griekenland en Spanje na hebben thans alle lidstaten van de Europese Economische Ruimte (EER), die bestaat uit de 25 EU-lidstaten, IJsland, Noorwegen en Liechtenstein, hun handtekening geplaatst onder de LRC.

In het Bologna-proces wordt uitdrukkelijk verwezen naar het belang van de LRC voor de verwezenlijking van de 'European Higher Education Area' (EHEA) in 2010.

Het Bergen-communiqué (20 mei 2005) beveelt namelijk het volgende aan:

"We note that 36 of the 45 participating countries (of the Bologna Process) have now ratified the Lisbon Recognition Convention. We urge those that have not already done so to ratify the Convention without delay. We commit ourselves to ensuring the full implementation of its principles, and to incorporating them in national legislation as appropriate.".

Deze aanbeveling wordt in dezelfde tekst nog eens versterkt door de opvolging van de ratificatie van de LRC en de implementatie van de bijhorende 'Recommendations' van de LRC op te nemen in de nationale rapportering:

"We will draw up national action plans to improve the quality of the process associated with the recognition of foreign qualifications. These plans will form part of each country's national report for the next Ministerial Conference. We express support for the subsidiary texts to the Lisbon Recognition Convention.".

II. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Tijdens de Conferentie van de RVE die in oktober 1994 in Malta plaatsvond, werd het recht op een erkenning van diploma's voor het eerst opgevat als een cultureel recht. De Conferentie onderstreepte

het belang van het respect voor de verscheidenheid en de verschillen in Europa en wees op de plicht om alle vormen van discriminatie te vermijden bij de erkenningsprocedure van buitenlandse diploma's. Wederzijds vertrouwen en transparantie van hogeronderwijssystemen zijn belangrijke voorwaarden voor de erkenning. De preambule van de LRC verwijst naar de erkenning van diploma's als een noodzakelijke voorwaarde voor het recht op onderwijs.

HOOFDSTUK I

Definities

Artikel I omschrijft een aantal begrippen die nu in elk Europees (beleids-)document in verband met erkenning van diploma's gebruikt worden.

De LRC hanteert in het Engels de generieke term 'Qualification' om een diploma of getuigschrift aan te duiden. De Engelse term 'Diploma' is niet geschikt want het houdt in het Britse onderwijssysteem een waarde- en niveaubepaling in, namelijk geen hoger onderwijs en de LRC gaat net over hogeronderwijsdiploma's.

De LRC definieert 'hoger onderwijs' als alle vormen van opleidingen na het secundair onderwijs, die door de autoriteiten van een verdragspartij erkend zijn als hoger onderwijs van die verdragspartij.

De 'toegang tot het hoger onderwijs' wordt beschouwd als een recht voor gekwalificeerde kandidaten om toelating tot een hogeronderwijsopleiding aan te vragen en ervoor in aanmerking te komen.

'Erkenning' is een formele bevestiging door een bevoegde autoriteit van de waarde van een buitenlands diploma met het oog op verder studeren en/of werk.

HOOFDSTUK II

Bevoegdheden van de autoriteiten

De LRC voorziet in artikel II.1 verschillende procedures van implementatie, naargelang de grondwettelijke staatsstructuur van de verdragspartijen. Deze duiden telkens de instanties aan die bevoegd zijn om de erkenningsbeslissingen te nemen.

Indien de nationale centrale instanties van een verdragspartij bevoegd zijn om te beslissen over de erkenning, dan is die verdragspartij onmiddellijk gebonden door de verdragsbepalingen. Als dit niet zo is, zoals in België, dan geeft de verdragspartij een verklaring over haar grondwettelijke structuur, hetzij bij de ondertekening, hetzij later. De aangeduide deelautoriteiten staan dan in voor de implementatie van de LRC.

Belangrijk is ook dat geen enkele bepaling van de LRC kan leiden tot het niet-toepassen van een meer gunstige bepaling in een ander bestaand of toekomstig verdrag (artikel II.3).

HOOFDSTUK III

Grondbeginselen over de waardering van diploma's

Artikel III.1 stelt dat elke houder van een diploma van één van de verdragspartijen, recht heeft op een waardering ervan door de bevoegde instantie. Er kan niet gediscrimineerd worden op basis van geslacht, ras, huidskleur, handicap, taal, religie, politieke of andere opvattingen, vermogen, geboorte, lidmaatschap van een nationale minderheid en nationale, etnische of sociale herkomst. Evenmin kan elke andere toestand of omstandigheid ingeroepen worden, die geen verband houdt met de waarde van het diploma, om de waardering van een buitenlands diploma te weigeren.

In artikel III.2 staat dat de verdragspartijen erover moeten waken dat de procedures en de criteria die gebruikt worden voor de erkenning van buitenlandse diploma's transparant, samenhangend en degelijk zijn.

Belangrijk en in 1997 revolutionair zijn de artikelen over de bewijslast.

In artikel III.3 (en later in artikelen IV.1, V.1 en VI.1) staat dat de aanvrager verantwoordelijk is voor het verstrekken van de gegevens over het diploma, maar dat de bewijslast voor het aantonen dat de aanvrager niet voldoet aan de gestelde voorwaarden ligt bij de bevoegde erkenningsinstantie.

Het verschaffen van adequate en duidelijke informatie over de onderwijssystemen (artikel III.4) kan verzorgd worden door de nationale informatiecentra, beschreven in artikel IX.2. In Vlaanderen neemt

NARIC-Vlaanderen, de Vlaamse afdeling van het EU 'National Academic Recognition and Information Centres Netwerk' (NARIC Netwerk) die taken op zich. Het informatie- en erkenningsnetwerk van de RVE en de UNESCO heet het 'Network of European National Information Centres' (ENIC Netwerk). Vermits elke EU-lidstaat ook een lidstaat is van de RVE en de UNESCO fungeren de NARIC-centra vaak ook als ENIC centrum. Dit is voor Vlaanderen het geval.

Artikel III.5 stelt dat de gemotiveerde erkenningsbeslissingen binnen een redelijke termijn genomen dienen te worden. De termijn begint pas te lopen van zodra alle gegevens noodzakelijk voor het onderzoek verstrekt zijn. De bevoegde erkenningsinstantie bepaalt vooraf die termijn.

De 'Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications', goedgekeurd door de 'Lisbon Recognition Convention Committee' op 6 juni 2001 op voorstel van het ENIC Network, stelt een deadline van vier maanden voorop:

"Applications should be processed as promptly as possible, and the time of processing should not exceed four months".

Een deadline van vier maanden geldt trouwens ook voor de Europese erkenningsrichtlijnen van de EU.

In het geval de beslissing negatief is, deelt de erkenningsinstantie de verzoeker mee welke maatregelen hij of zij kan treffen om de aangeduide tekorten weg te werken. Tegen een negatieve beslissing of een uitblijvende beslissing moet altijd binnen een redelijke termijn beroep mogelijk zijn.

HOOFDSTUK IV

Erkenning van diploma's die toegang geven tot hoger onderwijs

Artikel IV.1 bepaalt dat elke verdragspartij de diploma's, die voldoen aan de algemene toelatingsvoorwaarden van het buitenlands hogeronderwijssysteem, erkent met het oog op de toegang tot het eigen hoger onderwijs. Slechts indien de bevoegde erkenningsinstantie kan aantonen dat er een essentieel verschil bestaat kan de toegang geweigerd worden.

De bewijslast ligt dus bij de ontvangende verdragspartij. Kan er geen essentieel verschil aangeduid worden, dan moet de verdragspartij het diploma erkennen met het oog op toegang tot het hoger onderwijs.

In de Vlaamse wetgeving, het decreet van 4 april 2003, staat in artikel 65 dat personen die een diploma behaald hebben dat toelating verleent tot het hoger onderwijs in dat land, kunnen toegelaten worden.

Indien het diploma enkel toegang geeft tot bepaalde soorten van onderwijsinstellingen of specifieke hogeronderwijsprogramma's, dan is de toegang tot soortgelijke onderwijsinstellingen of hogeronderwijsprogramma's volgens artikel IV.3 gewaarborgd, op voorwaarde dat er geen essentieel verschil bestaat.

Als een toelating tot een specifiek programma afhangt van specifieke voorwaarden, die complementair zijn met de algemene toelatingsvoorwaarden, dan kunnen de bevoegde instanties volgens artikel IV.4 dezelfde extra voorwaarden opleggen.

Indien de diploma's van secundair onderwijs volgens een verdragspartij slechts toegang verlenen tot hun hoger onderwijs mits het voorafgaandelijk slagen in aanvullende examens, dan kunnen de andere verdragspartijen dezelfde eisen stellen of een alternatief aanbieden (artikel IV.5).

Indien de toelatingsvoorwaarden tot een bepaalde onderwijsinstelling of een bepaald programma limiterend of selectief zijn, dienen de toelatingsprocedures te verlopen volgens de principes van billijkheid en non-discriminatie. Artikel IV.6 herhaalt dus de beginselen van non-discriminatie.

In artikel IV.7 staat dat de toelating tot het hoger onderwijs eveneens afhankelijk kan zijn van een voldoende kennis van de onderwijstaal of onderwijstalen van de onderwijsinstelling.

Artikel IV.8 gaat over de erkenning van niet-traditionele diploma's.

Omdat de LRC het alleen heeft over diploma's behorende tot het onderwijssysteem van een verdragspartij, vielen internationale diploma's buiten het wettelijk kader. Daarom besliste het 'Lisbon Recognition Convention Committee' op voorstel van het ENIC Network ook de toegang tot het hoger onderwijs voor houders van internationale diploma's (bvb: het 'International Baccalaureate' (IB) van de 'International Baccalaureate Organisation') te regelen in de

'Recommendation on International Access Qualifications'. In 1999 werd dit goedgekeurd. Het behandelt onder meer de informatieplicht van de organiserende instelling over haar opleidingen en de kwaliteitsbewaking.

In Vlaanderen kunnen houders van zulke internationale diploma's toegelaten worden dankzij artikel 65, §2, 3°, waarin staat dat personen kunnen ingeschreven worden voor een bacheloropleiding aan de hand van afwijkende toelatingsvoorwaarden gebaseerd op het algemeen kwalificatieniveau van de kandidaat.

De erkenning van transnationale diploma's wordt in artikel IV.9 besproken en dit werd later verder uitgewerkt in een gedragscode. Het artikel stelt dat elke verdragspartij de erkenning van diploma's die uitgereikt zijn door buitenlandse onderwijsinstellingen op haar grondgebied, afhankelijk kan maken van specifieke nationale wetgevingseisen of van specifieke voorwaarden, vermeld in overeenkomsten die aangegaan zijn met de verdragspartij van herkomst van die instellingen.

In 2001 keurde het 'Lisbon Recognition Convention Committee' na vele overlegvergaderingen met de onderwijsverstrekkers van transnationaal onderwijs en het ENIC Network de 'Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education' goed. Deze code behandelt onder meer de informatieplicht van de organiserende instelling over de (juridische) relatie met de moederinstelling, de opleidingen en de kwaliteitsbewaking.

HOOFDSTUK V

Erkenning van studieperioden

Artikel V.1 bepaalt dat elke verdragspartij een buitenlandse studieperiode met het oog op doorstroming naar een volgend studiejaar, erkent op voorwaarde dat er geen essentieel verschil bestaat tussen de gevolgde studieperiode en een vergelijkbare eigen studieperiode.

Bovendien moet volgens artikel V.3 elke verdragspartij de erkenning van studieperioden vergemakkelijken wanneer:

– er een akkoord is tussen de betrokken instellingen voor hoger onderwijs of de bevoegde erkenningsinstanties;

– de instelling voor hoger onderwijs een getuigschrift in verband met de studieperiode uitreikte.

HOOFDSTUK VI

Erkenning van diploma's hoger onderwijs

Elke verdragspartij erkent diploma's hoger onderwijs uitgereikt door een andere verdragspartij, tenzij er een essentieel verschil bestaat.

In artikel VI.1 wordt als extra motivering meegegeven dat een erkenningsbeslissing sowieso steunt op de evaluatie van de verworven kennis en vaardigheden die door het diploma bekrachtigd worden.

Artikel VI.3 bepaalt dat de erkenning van een buitenlands diploma het volgende inhoudt:

1. de toegang tot verdere studies en dit onder dezelfde voorwaarden als voor de houders van eigen overeenstemmende diploma's;

2. het gebruik van een academische titel volgens de regelgeving van de ontvangende verdragspartij.

Bovendien kan de erkenning de toegang tot de arbeidsmarkt vergemakkelijken.

Artikel VI.4 geeft aan dat een waardering van een buitenlands diploma de vorm kan hebben van:

– een advies met het oog op tewerkstelling;

– een advies aan een onderwijsinstelling met het oog op de toelating tot de opleidingen;

– een advies aan een andere bevoegde erkenningsinstantie.

Ook hier wordt de erkenning van transnationaal onderwijs besproken (artikel VI.5). Zoals al beschreven, werd de gewenste aanpak van de erkenning van diploma's van transnationaal onderwijs verder uitgewerkt in een gedragscode, de 'Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education' in 2001. Deze code behandelt onder meer de informatieplicht van de organiserende instelling over de (juridische) relatie met de moederinstelling, de opleidingen en de kwaliteitsbewaking.

Artikel VI.5 zelf stelt dat de erkenning van diploma's, uitgereikt door een buitenlandse instelling van hoger onderwijs, gevestigd op het grondgebied van de erkennende verdragspartij, onderworpen kan worden aan specifieke nationale eisen of aan specifieke voorwaarden die bepaald worden in een akkoord.

In Vlaanderen werd in 2001 zelfs een transnationale universiteit, de 'transnationale Universiteit Limburg' opgericht aan de hand van een internationaal verdrag tussen Vlaanderen en Nederland (ondertekend in Maastricht op 18 januari 2001 en goedgekeurd bij het decreet van 13 juli 2001).

Artikel 28 van het decreet van 4 april 2003 machtigt de transnationale Universiteit Limburg de graad van bachelor en master te verlenen in bepaalde studiegebieden.

Joint Degrees worden door de drie internationale organisaties, de RVE, de UNESCO en de EU, beschouwd als zeer waardevol omwille van het internationaal karakter van het programma, de mobiliteit van de participerende studenten en de samenwerking van verschillende hogeronderwijsinstellingen in Europa.

Met het oog op de verwezenlijking van de EHEA in 2010, moedigt de 'Bologna Follow-up Group' het organiseren van 'Joint Degrees' sterk aan.

Omdat de nationale regelgeving van heel wat Europese landen de organisatie en de erkenning van een 'Joint Degree' niet regelden of zelfs bemoeilijkten, heeft het 'Lisbon Recognition Convention Committee' op voorstel van het ENIC Network een 'Recommendation on the Recognition of Joint Degrees' goedgekeurd in 2004.

Ook hier geldt het principe dat een verdragspartij het diploma moet erkennen, tenzij het een essentieel verschil kan aantonen.

In dezelfde 'Recommendation' wordt aan de verdragspartijen opgelegd alle wettelijke obstakels in verband met de erkenning van 'Joint Degrees' weg te nemen:

"Governments of States party to the Lisbon Recognition Convention should, where appropriate, therefore review their legislation with a view to removing any legal obstacles to the recognition of joint degrees and introduce legal provisions that would facilitate such recognition.".

Artikel 94 van het decreet van 4 april 2003 regelt allerlei vormen van gezamenlijke programma's en diploma's.

HOOFDSTUK VII

Erkenning van diploma's van vluchtelingen, ontheemden en personen in een vluchtelingensituatie

Elke verdragspartij moet volgens artikel VII alle mogelijke en redelijke maatregelen nemen om passende en faire erkenningsprocedures uit te werken voor vluchtelingen, ontheemden en personen die zich in een vluchtelingensituatie bevinden. Die procedures moeten op een billijke en effectieve wijze nagaan of die personen de voorwaarden vervullen voor de toegang tot het hoger onderwijs, het verder studeren of de uitoefening van een beroepsactiviteit, zelfs als die personen hun diploma's niet kunnen bewijzen aan de hand van documenten.

De 'Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications', goedgekeurd door het 'Lisbon Recognition Convention Committee' op 6 juni 2001 op voorstel van het ENIC Network, geeft een aantal suggesties.

In Vlaanderen kunnen vluchtelingen, ontheemden en personen in een vluchtelingensituatie toegelaten worden tot een bacheloropleiding aan de hand van afwijkende toelatingsvoorwaarden op basis van humanitaire redenen (artikel 65, §2, 1°, van het decreet van 4 april 2003).

Voor de erkenning van diploma's van vluchtelingen, ontheemden en personen in een vluchtelingensituatie betekent een onvolledig dossier niet dat de aanvraag onontvankelijk is. Vluchtelingen, ontheemden en personen in een vluchtelingensituatie kunnen met andere woorden een onvolledig dossier indienen. Tijdens de erkenningsprocedure worden zij dan uitgenodigd voor een 'verkennend gesprek' door de adviesverleners. Dit verkennend gesprek is bedoeld om de lacunes in het dossier toe te lichten.

De ngo's die vluchtelingen, ontheemden en personen in een vluchtelingensituatie als doelgroep hebben, zijn op de hoogte van deze mogelijkheden en ook in het

aanvraagformulier voor de erkenning van diploma's wordt er uitdrukkelijk naar verwezen.

HOOFDSTUK VIII

Informatie over de waardering van instellingen en opleidingen hoger onderwijs

Artikel VIII.1 stelt dat elke verdragspartij de nodige informatie moet verschaffen over elke instelling die tot haar hogeronderwijssysteem behoort en ook over elke opleiding die die instellingen aanbieden. In Vlaanderen wordt deze informatie verstrekt door het Hogeronderwijsregister, beschreven in artikel 64 van het decreet van 4 april 2003.

De artikelen in hoofdstuk VIII geven aan dat informatie over de interne en externe kwaliteitszorgmechanismen belangrijk is voor een faire en betere erkenning.

De Nederlands-Vlaamse Accrediatie Organisatie (NVAO), opgericht op 3 september 2003 door middel van een internationaal verdrag tussen Vlaanderen en Nederland, accrediteert de Vlaamse hogeronderwijsopleidingen volgens artikel 56 en volgende van het decreet van 4 april 2003. In het Hogeronderwijsregister wordt informatie over de accreditatie verstrekt.

HOOFDSTUK IX

Informatie over de erkenning

Artikel IX.1 beveelt de verdragspartijen aan om transparantie-instrumenten uit te werken die een volledige beschrijving van een diploma mogelijk maken.

Hiervoor legt artikel IX.2 elke verdragspartij op een nationaal informatiecentrum te creëren of te handhaven met een aantal informatietaken. Het bestaande informatie- en erkenningsnetwerk van de RVE en de UNESCO is het ENIC Network en krijgt door de LRC nu extra wettelijke steun.

In Vlaanderen neemt NARIC-Vlaanderen, de Vlaamse afdeling van het EU 'National Academic Recognition and Information Centres Netwerk'(NARIC Netwerk) die taken op zich. Vermits elk EU-lidstaat ook een lidstaat is van de RVE en de UNESCO, fungeren de NARIC-centra vaak ook als ENIC-centrum. Dit is voor Vlaanderen het geval.

Artikel IX.3 handelt over het diplomasupplement. Door het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, voerde de administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek het diplomasupplement in Vlaanderen al in. Het Vlaamse diplomasupplement diende trouwens als voorbeeld voor de thans geldende internationale versie van het diplomasupplement.

Het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, bevestigde in artikel 85 het principe van een Vlaams diplomasupplement en het besluit van de Vlaamse Regering van 11 juni 2004 voert een Vlaams diplomasupplement in dat volledig overeenstemt met het internationale model.

HOOFDSTUK X

Implementatiemechanismen

Artikel X.1 geeft aan dat twee organen, het 'Lisbon Recognition Convention Committee' en het ENIC Network, de inwerkingtreding van de LRC bewaken, promoten en vergemakkelijken.

Artikel X.2 gaat over de samenstelling en werking van het 'Lisbon Recognition Convention Committee' en artikel X.3 handelt over het ENIC Network.

HOOFDSTUK XI

Slotbepalingen

Artikel XI.1 stelt dat de LRC opengesteld is voor ondertekening door:

– de lidstaten van de RVE;

– de lidstaten van de Europese Regio van de UNESCO;

– elke verdragspartij van het Europees Cultureel Verdrag van de RVE en/of het UNESCO-verdrag inzake de erkenning van studies en diploma's betreffende het hoger onderwijs.

Artikel XI.2 gaat over de inwerkingtreding. De LRC trad in werking op 1 februari 1999, namelijk de eerste dag van de tweede maand die volgde op de bindende instemming door vijf verdragspartijen (Azerbeidzjan, Estland, Kazakstan Litouwen en Zwitserland).

Voor elke andere verdragspartij treedt de LRC in werking op de eerste dag van de tweede maand die volgt op de datum van de ratificatie.

Artikel XI.4 stelt dat de andere erkenningsverdragen van de RVE en de UNESCO blijven gelden ten aanzien van lidstaten die nog geen verdragspartij zijn van de LRC, maar wel van die andere.

Artikel XI.5 bepaalt dat elke verdragspartij op het ogenblik van ondertekening of neerlegging van de akte van bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, het grondgebied of de grondgebieden kan aanwijzen waarop de LRC van toepassing is.

Elke verdragspartij kan overeenkomstig artikel XI.6 het verdrag opzeggen. De opzegging gaat in vanaf de eerste dag van de maand die volgt op het einde van een termijn van twaalf maanden na de datum van de ontvangst van de opzegging.

Artikel XI.7 stelt dat elke verdragspartij een voorbehoud kan maken bij de toepassing van welbepaalde opgesomde artikelen. Tegen geen enkel ander artikel kan er een voorbehoud gemaakt worden. Een verdragspartij die een voorbehoud maakt, kan de toepassing van de betrokken bepaling(en) door andere verdragspartijen dan niet meer eisen. Elk voorbehoud kan opgeheven worden.

Het 'Lisbon Recognition Convention Committee' kan wijzigingen van de LRC met een tweederdemeerderheid aannemen. Hoofdstuk III, Grondbeginselen, kan echter niet gewijzigd worden.

De LRC werd op 11 april 1997 opgemaakt in Lissabon in het Engels, het Frans, het Russisch en het Spaans.

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Gemengd karakter en ondertekening

In februari 1997 kondigde de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken in de Werkgroep 'gemengde verdragen' (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), aan dat ad-hocoverleg zou plaatsvinden tussen de federale overheid en de gemeenschappen met betrekking tot de juridische aard van het verdrag en de gezamenlijke voorbereiding van de diplomatieke Conferentie. Op 26 maart 1997 vond die beraadslaging op ambtelijk niveau plaats.

Tijdens dat overleg bleek dat er verdragsbepalingen met een federaal tintje waren, namelijk de artikelen in verband met de beroepsuitoefening op basis van een erkend diploma. Op 30 april 1997 erkende de WGV formeel het gemengd karakter van het verdrag. Zowel federale bevoegdheden als de gemeenschapsbevoegdheid inzake onderwijs (artikel 127, §1, Grondwet) worden in de LRC inderdaad uitgeoefend. De federale overheid is immers bevoegd voor de toegang tot beroepen (artikel 4, 16°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd). Dit standpunt van de WGV werd op 20 januari 1998 door ICBB bekrachtigd. De Vlaamse Regering heeft op 21 april 1998 de notulen van de ICBB goedgekeurd.

Op uitdrukkelijk verzoek van de vertegenwoordigers van de gemeenschappen in de WGV, werd door de FOD Buitenlandse Zaken een démarche gedaan bij de RVE om boven de handtekening de vermelding van de drie gemeenschappen, naast de federale overheid, te laten drukken. Dit werd geweigerd. Na overleg tussen de betrokken ministers, werd door de WGV op 17 december 1997 formeel aanvaard dat de drie gemeenschappen handgeschreven vermeld worden onder de handtekening.

Tijdens haar vergadering d.d. 17 juli 2000 besliste de Vlaamse Regering haar goedkeuring te hechten aan de LRC. Bovendien machtigde zij de federale vertegenwoordiger om het verdrag mede namens de Vlaamse Gemeenschap te ondertekenen.

De LRC werd op 7 maart 2005 ondertekend door de permanente vertegenwoordiger van België bij de Raad van Europa.

2. Advies van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR)

In zijn brief d.d. 6 december 2005 verwijst de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) naar zijn reactie d.d. 3 mei 2005 op het Bergen-communiqué waarin de VLOR zich uitgesproken heeft ten voordele van de LRC en

hij aangedrongen heeft op een snelle ratificatie ervan. De Raad Hoger Onderwijs is ervan overtuigd dat een wederzijdse erkenning van diploma's bijdraagt tot een diepgaande implementatie van het Bologna-proces in de verschillende partnerlanden.

3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

In de brief d.d. 23 december 2005 verklaart het dagelijks bestuur van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) zich, onder voorbehoud van bekrachtiging door de Raad, akkoord met ontwerp van decreet houdende instemming met de LRC. De SERV wijst erop dat het aangewezen is om bij elk voornemen tot ratificatie telkens ook vooraf te bekijken of de Vlaamse regelgeving en de beleidsuitvoering conform is met de engagementen die internationaal aangegaan worden. De sociale partners stellen in elk geval vast dat er zich vandaag problemen voordoen bij het erkennen van diploma's die in het buitenland behaald werden. De SERV vraagt dan ook de nodige aandacht en zal daar mogelijkerwijze een insteek toe leveren voor het concrete verloop van procedures en problemen die zich daarbij kunnen voordoen.

Tegelijkertijd vraagt de SERV aandacht voor de noden inzake de gelijkstelling van diploma's die niet in de LRC aan bod komen. Het betreft enerzijds de erkenning van diploma's van het volwassenenonderwijs en het secundair onderwijs. Anderzijds betreft het ook de doelgroep van allochtonen die afkomstig zijn uit lidstaten die de LRC niet ondertekend hebben. Hoofdstuk VII regelt wel de erkenning van diploma's in het bezit van vluchtelingen, ontheemden en personen in een situatie die vergelijkbaar is met die van vluchtelingen maar de SERV wijst erop dat belangrijke groepen allochtonen ook via andere immigratiekanalen het land binnenkomen.

De SERV wijst ook op het subsidiair belang van procedures voor erkenning van verworven competenties wanneer niet met gelijkstelling van diploma's kan gewerkt worden. Die procedures moeten ook alle garanties bieden dat recht gedaan wordt aan de competenties die in het buitenland verworven werden.

Algemeen pleit de SERV voor een geïntegreerde benadering, mét de nodige kwaliteitswaarborgen, om stappen vooruit te zetten in de (snelle) erkenning van het geheel van competenties en diploma's die in het buitenland verworven werden.

De Raad heeft op 18 januari 2006 het advies bekrachtigd.

4. Advies van de Raad van State

In zijn advies d.d. 13 april 2006 maakte de Raad van State geen opmerkingen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Werk,
Onderwijs en Vorming,

Frank VANDENBROUCKE

De Vlaamse minister van Bestuurszaken,
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa en UNESCO
betreffende de erkenning van diploma's hoger
onderwijs in de Europese regio,
opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997

De Vlaamse Regering,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

Besluit:

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Het verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio, opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming,

Frank VANDENBROUCKE

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

ons kenmerk RHO/IDR/COR/006
vragen naar Isabelle De Ridder
bijlagen

De heer Frank Vandenbroucke
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming
H. Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel

datum 06 DEC. 2005
betreft ontwerp van decreet houdende instemming me het Verdrag inzake de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio

Mijnheer de minister

In antwoord op uw vraag om advies over bovenstaand ontwerp van decreet, verwijst de Vlaamse Onderwijsraad naar zijn *Reactie op het Bergen-communiqué 2005* van 3 mei 2005 (zie bijlage 1, p.6). Hierin heeft de Raad Hoger Onderwijs zich ten voordele van de Lisbon Recgnition Convention uitgesproken en heeft hij aangedrongen op een snelle ratificatie ervan. De Raad Hoger Onderwijs is er namelijk van overtuigd dat een wederzijdse erkenning van diploma's bijdraagt tot een diepgaandere implementatie van het Bologna-proces in de verschillende partnerlanden. Dit standpunt werd door de Raad Hoger Onderwijs goedgekeurd op 3 mei 2005 met eenparigheid van stemmen in aanwezigheid van 19 stemgerechtigde leden.

Wij hopen u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter

REACTIE

Raad Hoger Onderwijs

3 mei 2005

RHO/IDR/END/001

Reactie op het Bergen-communiqué 2005

Reactie op het Bergen-communiqué 2005

1 Situering

1.1 Bergen 2005

Ministers verantwoordelijk voor hoger onderwijs in 40 Europese landen vergaderen in Bergen op 19 en 20 mei 2005. Het hoofddoel van deze bijeenkomst is het opmaken van een stand van zaken van het Bologna-proces, net zoals dat gebeurde in Praag in 2001 en in Berlijn in 2003. Daarnaast worden ook toekomstige actiepunten gedefinieerd in het kader van de ontwikkeling van een Europese hoger onderwijsruimte tegen 2010.

In Bergen wordt de stand van zaken bekeken i.v.m.

- de implementatie van een opleidingenstructuur in twee grote cycli;
- een extern kwaliteitszorgsysteem: hierbij baseert men zich op de resultaten van het ENQA-rapport (*European Network for Quality Assurance)*. De opdracht van ENQA (Berlijn, 2003) was om samen met de EUA (European University Association), EURASHE (European Association of Institutions in Higher Education) en ESIB (National Unions of Students in Europe) Europese criteria, procedures en richtlijnen voor externe kwaliteitszorg te definiëren en via peer review adequate systemen te verkennen, die gebruikt kunnen worden in kwaliteitszorg en/of accreditatieorganen.[1] De voornaamste resultaten uit het rapport zijn de volgende:
    - Europese criteria voor interne en externe kwaliteitszorg en voor externe accreditatieorganen;
    - Europese accreditatieorganen moeten om de vijf jaar aan een peer review onderworpen worden;
    - er moet een register van Europese accreditatieorganen komen, onder de hoede van een Europees Register Comité ;
    - er moet een consultatieforum voor kwaliteitszorg in hoger onderwijs ingericht worden.
- de ratificatie van de Lisbon Recognition Convention ;[2]

---

[1] Het rapport bestaat aldus uit vier hoofdstukken: (a) een inleidend hoofdstuk waarin de context, doelstellingen en uitgangsprincipes geschetst worden; (b) criteria voor kwaliteitszorg; (c) peer review; (d) toekomstige perspectieven en uitdagingen.

[2] De *Lisbon Recognition Convention* is het juridsich instrument bij uitstek voor de erkenningen van diploma's in Europa. De Raad van Europa en UNESCO hebben deze conventie samen ontworpen en de nationale vertegenwoordigers van de lidstaten van beide internationale organisaties hebben de conventie goedgekeurd in Lissabon op 11 April 1997. De *Lisbon Recognition Convention* probeert de erkenningen van diploma's in Europa te versoepelen. Het stelt voorop dat erkenningsaanvragen op een faire wijze en binnen een redelijke termijn gewaardeerd worden. Het algemeen principe is dat buitenlandse diploma's worden erkend, tenzij er substantiële verschillen zijn. Dit geldt zowel voor erkenningsaanvragen in verband met de toegang tot het hoger onderwijs, studieperioden als voor einddiploma's. De bewijslast van die substantiële verschillen ligt bij de evaluerende instantie. De Lisbon Recognition Convention moedigt de verdragspartijen ook aan speciale erkenningsmaatregelen te treffen voor vluchtelingen en raadt de verdragspartijen aan het diplomasupplement in te voeren (Bron: Departement Onderwijs Vlaanderen).

- de resultaten van het rapport over een overkoepelend raamwerk voor kwalificaties hoger onderwijs. Dit rapport bevat zes hoofdstukken. Het eerste duidt de context en beschrijft de vier doelstellingen van hoger onderwijs,[3] die in acht moeten genomen worden bij het uittekenen van kwalificatiestructuren. Het tweede hoofdstuk bespreekt de voor- en nadelen van bestaande, nationale kwalificatiestructuren. Het derde hoofdstuk stelt een aantal principes van een Europees kwalificatieraamwerk voor:
  - drie hoofdcycli met de mogelijkheid om een korte cyclus in de eerste te integreren;[4]
  - het raamwerk moet gebaseerd zijn op cyclusdescriptoren in de vorm van algemene kwalificatiedescriptoren (de Dublin-descriptoren kunnen hiervoor als basis dienen);
  - de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van een dergelijk kader berust bij de *Bologna Follow-up Group (BFUG)*.

Het vierde hoofdstuk beschrijft hoe nationale raamwerken voor kwalificaties best kunnen aansluiten bij de voorgestelde Europese kwalificatiestructuur. Hoofdstuk vijf neemt ontwikkelingen in levenslang leren, in het Lissabon- en Kopenhagen-proces in beschouwing en bediscussieert toekomstige doelstellingen. Hoofdstuk zes is een samenvatting.

De voornaamste Vlaamse verwezenlijkingen sinds Berlijn 2003 zijn de implementatie van het structuur- en flexibiliseringsdecreet.

1.2 Opdracht van de werkgroep Bergen 2005 van de Raad Hoger Onderwijs

Het bureau van de Raad Hoger Onderwijs heeft op zijn vergadering van 11 januari 2005 beslist een werkgroep op te richten die het standpunt van de Raad Hoger Onderwijs over de voortgang van het Bologna-proces zou voorbereiden. Deze reactie kan de Vlaamse delegatie als leidraad gebruiken bij de onderhandelingen in Bergen 2005. Daarnaast heeft deze werkgroep ook als klankbord gefungeerd voor het departement Onderwijs, dat hier de standpunten van het veld heeft kunnen aftoetsen en meenemen in het Vlaamse standpunt ter voorbereiding van de conferentie in Bergen.

De werkgroep heeft zijn besprekingen gebaseerd op

- het voorontwerp van communiqué (versies 08.02.05, 17.03.05, 07.04.05 en 13.04.05);
- het rapport *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area;*
- het ENQA rapport: *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area.*

Het bureau van de Raad Hoger Onderwijs heeft een eerste versie van deze reactie bekrachtigd in zijn vergadering van 12 april 2005 om aldus de Vlaamse delegatie zijn standpunt mee te geven bij de voorbereidende onderhandelingen. De Raad Hoger Onderwijs keurde deze reactie goed in zijn vergadering van 3 mei 2005 in aanwezigheid van 19 leden met eenparigheid van stemmen.

---

[3] Deze vier doelstellingen zijn: voorbereiden op de arbeidsmarkt, voorbereiden op actieve burgerzin in een democratische maatschappij, persoonlijke ontwikkeling en de ontwikkeling van een brede, gevorderde kennisbasis.

[4] De korte cyclus wordt geëvalueerd op ongeveer 120 ECTS, de eerste cyclus op 180-240 ECTS, de tweede op 90-120 ECTS, de derde heeft niet noodzakelijk een ECTS-equivalent.

2 Aandachtspunten voor het debat op het Europese niveau

2.1 Aandachtspunten in het communiqué

De Raad Hoger Onderwijs steunt het voorstel van de Vlaamse delegatie om de missie van het hoger onderwijs duidelijker in de tekst van het communiqué te verwerken: onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening (cf. structuurdecreet, artikel 10). De Raad Hoger Onderwijs acht het namelijk belangrijk dat uitgegaan wordt van een Europees uniform principe.

De Raad Hoger Onderwijs vindt dat het belang van wetenschappelijk onderzoek in de tekst van het communiqué onderbelicht is. Hij wijst erop dat het verrichten van zowel fundamenteel als toegepast onderzoek een essentieel onderdeel is van de missie van het hoger onderwijs in Europa.

De Raad Hoger Onderwijs wijst erop dat levenslang leren in de tekst van het communiqué niet breed genoeg uitgeschreven is. Bovendien steunt de Raad Hoger Onderwijs het pleidooi van de Vlaamse delegatie in Bergen om van EVC/EVK een prioriteit te maken in de aanloop naar de Londen-conferentie en het op te nemen in het *stocktakingproces* zodat in 2007 een duidelijke stand van zaken opgemaakt kan worden.

De Raad Hoger Onderwijs is van oordeel dat de sociale dimensie niet voldoende aan de orde komt in het communiqué en prioritair moet behandeld worden. Hij wijst op de noodzakelijkheid om werk te maken van de mechanismen die mobiliteit beïnvloeden. De mechanismen van sociale omkadering van studiefinanciering bijvoorbeeld (cf. verschillen in inschrijvingsgelden, verschillen in studiebeurzen, etc.) zou in de stocktakingoperatie van 2007 niet mogen ontbreken.

De Raad Hoger Onderwijs acht de evaluatie van het Bologna-proces dermate belangrijk dat hij wil aandringen op een duidelijk gedefinieerd stocktackingproces.

De Raad Hoger Onderwijs is van mening dat het essentieel is dat de overheid bij het uitzetten van beleidsdoelen in de nodige financiering voorziet.

2.2 Aandachtspunten in het Bologna-voortgangsproces

2.2.1 Kwalificatiestructuur

Compatibiliteit met het Kopenhagen-proces

De Raad Hoger Onderwijs is verheugd dat het hoger onderwijs het initiatief neemt inzake de ontwikkeling van een raamwerk voor kwalificaties. Maar hij wijst op een probleem met de verenigbaarheid van het overkoepelend raamwerk voor kwalificaties hoger onderwijs dat in Bergen voorligt en het raamwerk voor kwalificaties dat in het kader van het Kopenhagen-proces (beroepsgerichte vorming) zal worden uitgewerkt. Wat is bijvoorbeeld de relatie tussen ECVET *(European Credit Transfer System for Vocational Education and Training)* en ECTS *(European Credit Transfer System)*? ECTS is een studiepuntenstelsel dat gebaseerd is op studieduur en -belasting, terwijl ECVET gebaseerd is op leerresultaten en competenties *(learning outcomes)*. De Raad Hoger Onderwijs kijkt in dit kader uit naar de aangekondigde *consultation papers* over de kwalificatiestructuur en ECTS voor levenslang leren.

De Raad Hoger Onderwijs dringt erop aan dat op Europees niveau overlegd zou worden wat de precieze verhouding tussen het Bologna- en Kopenhagen-proces kan en mag zijn. Hij wijst op het maatschappelijke belang van de korte cyclus opleidingen en hun positionering t.o.v. de bachelorstructuur maar is zich ook bewust van het feit dat het debat hierover in Vlaanderen nog gevoerd moet worden.

De Raad Hoger Onderwijs staat bovendien huiverachtig tegenover een scenario waarin opleidingsprofielen volledig worden ingevuld vanuit de vereisten van de arbeidsmarkt. In die context moet steeds beklemtoond worden dat elk niveau van de kwalificatiestructuur vier functies behoudt: voorbereiden voor de arbeidsmarkt, voorbereiden op actieve burgerzin, persoonlijke ontwikkeling en ontwikkeling van een breed kennisveld. Bovendien moet inzake de compatibiliteit met het Kopenhagen-proces nagedacht worden over zinvolle overgangen tussen de verschillende onderwijsvormen en –niveaus.

Derde cyclus

De derde cyclus zal ongetwijfeld na de Bergen-conferentie nog verder besproken en uitgediept moeten worden. De vraag stelt zich of de descriptoren van de derde cyclus nog verder geconcretiseerd of eerder vaag gehouden moeten worden. Deze derde cyclus kan immers net zo goed als een eerste cyclus van een academische carrière bekeken worden.

De Raad Hoger Onderwijs wijst erop dat er ook duidelijkheid moet komen over het statuut van de derde cyclusonderzoeker. Op dit moment is het statuut problematisch omdat het balanceert tussen werknemer en student.[5]

De Raad Hoger Onderwijs benadrukt dat de klemtoon van de derde cyclus moet liggen op het originele onderzoek en dat de doctoraatsopleiding de uitvoering van dit onderzoek slechts begeleidt.

Levenslang leren

De Raad Hoger Onderwijs pleit ervoor dat de kwalificatiestructuur hoger onderwijs en de descriptoren voldoende aandachtspunten bieden voor de uitbouw van volwaardige stelsels levenslang leren in het hoger onderwijs. Hij benadrukt dat in de context van levenslang leren EVC en EVK van cruciaal belang zijn.

2.2.2 Voortgang

De Raad Hoger Onderwijs wijst erop dat doordat (a) verschillende landen op verschillende momenten instappen in het Bologna-proces, en (b) dit vaak om landen in een moeilijke socio-economische situatie gaat, de vraag rijst in hoeverre de streefdatum van 2010 nog haalbaar is in al deze verschillende landen. Als bovendien zou blijken dat Vlaanderen en Nederland in een voortrekkersrol beland zijn, dan stelt zich de vraag wat nog de inwisselbaarheid of de waarde is van hun inspanningen. Daarom is de Raad Hoger Onderwijs voorstander van een begeleidingsprogramma voor nieuwe partnerlanden en steunt hij samenwerkingsprojecten tussen bijvoorbeeld de verschillende Europese accreditatieorganen.

---

[5] De Raad Hoger Onderwijs is verheugd dat reeds nagedacht werd over deze problematiek in de aanbeveling van de Europese Commissie van 11 maart 2005 (*Commission Recommendation on the European Charter for Researchers and on a Code of Conduct for the Recruitment of Researchers*).

2.2.3 Sociale dimensie

De Raad Hoger Onderwijs is van mening dat de sociale dimensie als leitmotief moet gehanteerd worden binnen het Bologna-proces. Om dit te verwezenlijken benadrukt de raad dat men werk moet maken van een gedegen datacollectie en verzameling van statistische gegevens ter zake.

De Raad Hoger Onderwijs wijst erop het de taak is van Europa erop toe te zien dat de toegang tot het hoger onderwijs democratisch is, blijft of wordt. Zo mag de sociale dimensie inzake nationale instroomproblematiek niet uit het oog verloren worden en mag de toegang tot de initiële opleiding (bachelor en master) ook niet financieel belemmerd worden door extreem hoge inschrijvingsgelden (cf. het ECOSOC-verdrag).

Een verhoogde mobiliteit veronderstelt ook (pan-) Europese afspraken over studiefinanciering.

In het kader van de sociale dimensie, baart het de Raad Hoger Onderwijs zorgen dat nieuwe ideeën over financiering van het hoger onderwijs die de terugtrekking van overheidsgelden impliceren, meer en meer verspreiding kennen. De Raad Hoger Onderwijs is hier formeel tegenstander van.

2.2.4 Besluitvormingsproces

De Raad Hoger Onderwijs stelt dat in het Europese besluitvormingsproces niet altijd duidelijk is welke partners op welk moment betrokken zijn. Bij wijze van voorbeeld, stelt de Raad Hoger Onderwijs een nauwere samenwerking met de onderwijsvakbonden voor in de verschillende Europese structuren die in het Bologna-voortgangsproces betrokken zijn. Zo is het onaanvaardbaar dat omwille van zogenaamd logistieke redenen de personeelsgeleding niet in de delegaties van de verschillende lidstaten kan vertegenwoordigd zijn. De Raad Hoger Onderwijs wijst er in het kader van het besluitvormingsproces ook op dat z.i. het partnerschap met UNICE van een andere aard is en verwondert zich erover dat UNICE in de BFUG wordt opgenomen.

2.2.5 Kwaliteitsbewaking

De Raad Hoger Onderwijs is geen tegenstander van een register van kwaliteitsbewakingagentschappen. Hij dringt er echter op aan dat afgesproken *Europese* standaarden en richtlijnen gevolgd worden.

3 Aandachtspunt voor de implementatie in Vlaanderen

De Vlaamse overheid heeft op 17 juli 2000 de *Lisbon Recognition Convention* goedgekeurd en de principes ervan werden in het structuurdecreet opgenomen. Het verdrag werd echter nog niet federaal geratificeerd. Van zodra België, een federale staat, de *Lisbon Recognition Convention* ratificeert zal de conventie onmiddellijk van toepassing zijn in Vlaanderen. De Raad Hoger Onderwijs dringt daarom aan op een snelle ratificatie van het verdrag op alle niveaus.

De Raad Hoger Onderwijs wijst erop dat als de overheid nieuwe beleidsdoelen vooropstelt, ze hier dan ook de nodige financiering moet voorzien.

Isabelle De Ridder
secretaris

Johan Veeckman
voorzitter

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Sterk door overleg
20 jaar
SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 23 december 2005
50/MV/kv/brfAdvGelijkstellingdiploma's

De heer Frank Vandenbroucke
Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II – laan 15

1210 Brussel

Betreft: ontwerp van decreet houdende instemming met het "Verdrag inzake de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio", opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997 (de "Lisbon Recognition Convention").

Mijnheer de minister,

Op 16 december 2005 ontving de SERV uw vraag naar advies bij hoogdringendheid m.b.t. het ontwerp van decreet houdende instemming met het "Verdrag inzake de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio", opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997 (de "Lisbon Recognition Convention").

Het dagelijks bestuur van de SERV gaat akkoord, onder voorbehoud van bekrachtiging door de raad, met het voorliggend ontwerp van decreet dat het verdrag van 1997 ratificeert.

De SERV wijst er echter op, zoals ook in vroegere adviezen m.b.t. ontwerpdecreten houdende instemming met verdragen, dat het aangewezen is, om bij elk voornemen tot ratificatie telkens ook vooraf te bekijken of de Vlaamse regelgeving en de beleidsuitvoering conform is met de engagementen die internationaal worden aangegaan. In elk geval stellen de sociale partners vast dat er zich vandaag problemen voordoen bij het erkennen van diploma's behaald in het buitenland. De commissie Diversiteit van de SERV buigt zich over deze problematiek. De SERV vraagt dan ook de nodige aandacht, en zal daar mogelijks een insteek toe leveren, voor het concrete verloop van procedures en problemen die zich daar kunnen bij voordoen.

Tegelijk vraagt de SERV aandacht voor de noden inzake gelijkstelling van diploma's die niet in dit Verdrag aan bod komen. Het betreft enerzijds de erkenning van diploma's van het volwassenenonderwijs en het secundair onderwijs. Anderzijds betreft het ook de doelgroep van allochtonen afkomstig van Lidstaten die het Verdrag niet hebben ondertekend. Weliswaar regelt Hoofdstuk VII de erkenning van kwalificaties in het bezit van vluchtelingen, ontheemden en personen in een situatie vergelijkbaar met die van vluchtelingen. De SERV wijst er evenwel op dat belangrijke groepen allochtonen ook via andere immigratiekanalen het land binnenkomen.

De SERV wijst ook op het subsidiair belang van procedures voor erkenning van verworven competenties wanneer niet met gelijkstelling van diploma's kan worden gewerkt. Dit vereist, zoals in eerdere adviezen ter zake reeds gesignaleerd door de SERV, dat die EVC-procedures ook alle garanties moeten bieden dat recht wordt gedaan aan de competenties die in het buitenland werden verworven.

Algemeen pleit de SERV voor een globale geïntegreerde benadering, mét de nodige kwaliteitswaarborgen, om stappen vooruit te zetten in de (snelle) erkenning van het geheel van competenties en kwalificaties die in het buitenland werden verworven.

Met de meeste hoogachting,

Pieter Kerremans
Administrateur-generaal

Sterk door overleg

SERV Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Brussel, 18 januari 2006
50/MV/kv/bd/Bekr/Gelijkstellingdiploma's

Aan de heer Frank VANDENBROUCKE
Vlaams Minister van Werk, Onderwijs en Vorming
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15

1210 BRUSSEL

Betreft: Adviesvraag over het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag inzake de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio.

Mijnheer de Minister,

Bij brief van 23 december '05 werd u een antwoord onder voorbehoud m.b.t. bovenvermelde adviesvraag overgemaakt.

Wij hebben de eer u te melden dat de raad van de SERV op zijn bijeenkomst van heden dit standpunt heeft bekrachtigd.

Met de meeste hoogachting,

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Philippe Muyters
voorzitter

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

SG

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 40.145/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 29 maart 2006 door de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio, opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997", heeft op 13 april 2006 het volgende advies gegeven:

Bij dit ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

SG 40.145/1

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. BAERT,	staatsraad, voorzitter,
	B. SEUTIN, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	A. SPRUYT,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. PAS, auditeur.

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

A. BECKERS J. BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

De Vlaamse Regering,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming en de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme;

Na beraadslaging,

Besluit:

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

Het verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio, opgemaakt in Lissabon op 11 april 1997, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 19 mei 2006.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Yves LETERME

De Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming,

Frank VANDENBROUCKE

De Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,

Geert BOURGEOIS

BIJLAGE

VERTALING

Het Verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio

De Partijen van dit Verdrag,

Bewust van het feit dat het recht op onderwijs één van de rechten van de mens is en dat hoger onderwijs, als hulpmiddel bij het streven naar en de bevordering van kennis, een goed van uitzonderlijk rijk cultureel en wetenschappelijk belang is voor zowel individuele personen als voor de samenleving;

Overwegende dat hoger onderwijs een essentiële rol dient te spelen bij het bevorderen van vrede, wederzijds begrip en tolerantie, en in het scheppen van wederzijds vertrouwen tussen volken en landen;

Overwegende dat de grote verscheidenheid aan onderwijssystemen in de Europese regio een afspiegeling vormt van haar culturele, sociale, politieke, levensbeschouwelijke, religieuze en economische verscheidenheid, een goed van buitengewone waarde dat volledig dient te worden gerespecteerd;

Geleid door de wens alle mensen van de Europese regio in staat te stellen volledig te laten genieten van deze waardevolle verscheidenheid door voor de inwoners van iedere Staat en voor de studenten van de onderwijsinstellingen van iedere Partij de toegang tot het onderwijs van de andere Partijen te versoepelen, in het bijzonder door het vergemakkelijken van verder te studeren of een studieperiode te voltooien aan instellingen voor hoger onderwijs van die andere Partijen;

Overwegende dat de erkenning van studies, certificaten, getuigschriften en diploma's behaald in een ander land van de Europese Regio, een belangrijke maatregel is ter bevordering van de academische mobiliteit tussen de Partijen;

Veel belang hechtende aan het beginsel van de autonomie van de instellingen, en bewust van de noodzaak dit beginsel te handhaven en te beschermen;

Ervan overtuigd dat een billijke erkenning van diploma's een wezenlijk onderdeel vormt van het recht op onderwijs en behoort tot de verantwoordelijkheid van de samenleving;

Gelet op de verdragen van de Raad van Europa en UNESCO over de academische erkenning in Europa:

- Europees Verdrag betreffende de gelijkwaardigheidverklaring van diploma's die toegang geven tot de universiteiten (1953, ETS 15), en het bijbehorende Protocol (1964, ETS 49);

- Europees Verdrag betreffende de gelijkwaardigheidverklaring van universitaire studieperioden (1956, ETS 21);

- Europees Verdrag betreffende de academische erkenning van universitaire diploma's (1959, ETS 32);
- Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma's van instellingen van hoger onderwijs in de Staten behorende tot de Europese Regio (1979);
- Europees Verdrag betreffende de algemene gelijkwaardigheidverklaring van universitaire studieperioden (1990, ETS 138);

Tevens gelet op het Internationale Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma's van hoger onderwijs in de Arabische en Europese Staten die grenzen aan de Middellandse Zee (1976), goedgekeurd onder de auspiciën van UNESCO en gedeeltelijk de academische erkenning in Europa bestrijkt;

Indachtig het feit dat dit Verdrag dient samen gelezen te worden met de verdragen van UNESCO en de Internationale Aanbeveling die andere regio's van de wereld bestrijkt, en de noodzaak tot een verbeterde uitwisseling van informatie tussen deze regio's;

Bewust van de omvangrijke veranderingen in het hoger onderwijs in de Europese Regio sinds de goedkeuring van deze Verdragen, die hebben geleid tot een aanzienlijk toegenomen diversificatie binnen en tussen nationale systemen van hoger onderwijs, en van de noodzaak de juridische instrumenten en de juridische praktijk aan te passen aan deze ontwikkelingen;

Bewust van de noodzaak gezamenlijke oplossingen te vinden voor praktische problemen betreffende de erkenning in de Europese Regio;

Bewust van de noodzaak de huidige erkenningpraktijk te verbeteren en deze transparanter te maken en beter af te stemmen op de huidige situatie van het hoger onderwijs in de Europese Regio;

Overtuigd van de positieve betekenis van een Verdrag dat is opgesteld en goedgekeurd onder de gezamenlijke auspiciën van de Raad van Europa en UNESCO en dat een kader verschaft voor de verdere ontwikkeling van de erkenningpraktijken in de Europese Regio;

Bewust van het belang te zorgen voor permanente uitvoeringsmechanismen om de beginselen en bepalingen van dit Verdrag in praktijk te brengen,

Zijn het volgende overeengekomen:

HOOFDSTUK I - DEFINITIES

Artikel I

Voor de toepassing van dit Verdrag wordt onder de volgende begrippen het volgende verstaan:

Toegang (tot hoger onderwijs)
Het recht van gekwalificeerde kandidaten toelating tot het hoger onderwijs aan te vragen en hiervoor in aanmerking te komen.

Toelating (tot instellingen en opleidingen hoger onderwijs)
De handeling die, of het systeem dat, het mogelijk maakt dat gekwalificeerde aanvragers een studie in het hoger onderwijs kunnen aanvatten in een bepaalde instelling en/of een bepaalde opleiding kunnen volgen.

Waardering (van instellingen of opleidingen)
Het proces dat de kwaliteit van het onderwijs van een instelling of opleiding in het hoger onderwijs constateert.

Waardering (van individuele diploma's)
De schriftelijke appreciatie of evaluatie door een bevoegde instantie van buitenlandse diploma's van een individu.

Bevoegde erkenningautoriteit
Een instantie die officieel is belast met het nemen van bindende beslissingen betreffende de erkenning van buitenlandse diploma's.

Hoger onderwijs
Elke onderwijsopleiding, geheel van opleidingsonderdelen, vorming of scholing tot wetenschappelijk onderzoek op het niveau postsecundair, die door de betrokken autoriteiten van een Partij zijn erkend als behorende tot haar hoger onderwijs.

Instelling voor hoger onderwijs
Een instituut dat hoger onderwijs aanbiedt en door de bevoegde autoriteiten van een Partij is erkend als behorende tot haar hoger onderwijs.

Opleiding hoger onderwijs
Een onderwijsopleiding dat door de bevoegde autoriteit van een Partij is erkend als behorende tot haar hoger onderwijs en waarvan de voltooiing de student een diploma hoger onderwijs verschaft.

Studieperiode
Elk geheel van opleidingsonderdelen hoger onderwijs dat is geëvalueerd en gedocumenteerd en dat, ook al is het geen volledige onderwijsopleiding, een aanzienlijke verwerving van kennis of vaardigheden vertegenwoordigt.

Diploma

A. Diploma hoger onderwijs

Elk diploma, getuigschrift of attest, uitgereikt door een bevoegde autoriteit, waaruit de succesvolle voltooiing van een opleiding hoger onderwijs blijkt.

B. Diploma dat toegang verleent tot het hoger onderwijs

Elk diploma, getuigschrift of attest, uitgereikt door een bevoegde autoriteit, waaruit de succesvolle voltooiing van een onderwijsopleiding blijkt en die de houder van het diploma het recht geeft in aanmerking te komen voor toelating tot hoger onderwijs (zie de definitie van toegang).

Erkenning

Een formele bevestiging door een bevoegde autoriteit van de waarde van een buitenlands diploma met het oog op toegang tot onderwijs- en/of beroepsactiviteiten.

Voorwaarde

A. Algemene voorwaarden

Eisen waaraan in alle gevallen dient te worden voldaan om in aanmerking te komen voor toegang tot hoger onderwijs, of tot een bepaald niveau daarvan, of voor het verkrijgen van een diploma hoger onderwijs op een bepaald niveau.

B. Specifieke voorwaarden

Eisen waaraan dient te worden voldaan in aanvulling op de algemene voorwaarden om te worden toegelaten tot een bepaalde opleiding hoger onderwijs, of ter verkrijging van een specifiek diploma hoger onderwijs in een bepaalde studierichting.

HOOFDSTUK II - BEVOEGDHEDEN VAN DE AUTORITEITEN

Artikel II.1

1. Wanneer de centrale autoriteiten van een Partij bevoegd zijn tot het nemen van erkenningbeslissingen, is deze Partij onmiddellijk gebonden door de bepalingen van dit Verdrag. Die Partij treft de nodige maatregelen om de uitvoering van die bepalingen op haar grondgebied te verzekeren.
Wanneer de bevoegdheid tot het nemen van erkenningbeslissingen ligt bij onderafdelingen van de Partij, zal de Partij aan één van de depositarissen haar grondwettelijke situatie of structuur kort verklaren op het moment van de ondertekening of bij de neerlegging van haar ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, of op enig tijdstip daarna. In dit geval treffen de bevoegde autoriteiten van de onderafdelingen van de betrokken Partijen de nodige maatregelen om te zorgen voor de uitvoering van de bepalingen van dit Verdrag op hun (grond)gebied.

2. Wanneer de bevoegdheid tot het nemen van erkenningbeslissingen ligt bij individuele instellingen voor hoger onderwijs of andere entiteiten, geeft iedere Partij volgens haar (grond)wettelijke situatie of structuur de tekst van dit Verdrag door aan deze instellingen voor hoger onderwijs of entiteiten. Die Partij treft alle mogelijke maatregelen om deze instellingen voor hoger onderwijs of entiteiten te stimuleren de bepalingen van dit Verdrag welwillend in overweging te nemen en toe te passen.

3. De bepalingen van punt 1 en punt 2 van dit artikel zijn *mutatis mutandis* van toepassing op de verplichtingen van de Partijen voortvloeien de uit de hiernavolgende artikelen van dit Verdrag.

Artikel II.2

Op het moment van de ondertekening of bij de neerlegging van de akte van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, of op een tijdstip daarna, deelt iedere Staat, de Heilige Stoel of de Europese Gemeenschap aan één van de depositarissen van dit Verdrag mee welke autoriteiten bevoegd zijn tot het nemen van de verschillende categorieën van erkenningbeslissingen.

Artikel II.3

Niets in dit Verdrag kan afbreuk doen aan bepalingen van een meer gunstige erkenning van diploma's, uitgereikt door één van de Partijen, in of voortvloeiende uit een bestaand of toekomstig verdrag waarbij een Partij van dit Verdrag partij is of wordt.

HOOFDSTUK III - GRONDBEGINSELEN OVER DE WAARDERING VAN DIPLOMA'S

Artikel III.1

1. Houders van diploma's, uitgereikt door één van de Partijen, hebben - na een verzoek ingediend bij de juiste instantie – de geschikte gelegenheid tot een waardering van deze diploma's.

2. Ten aanzien van de aanvrager mag geen enkel onderscheid worden gemaakt, op welke grond ook, zoals geslacht, ras, huidskleur, handicap, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status, of op grond van enige andere toestand die geen betrekking heeft op de waarde van het diploma waarvoor erkenning wordt gevraagd. Om dit recht te waarborgen, verplicht iedere Partij zich ertoe, passende maatregelen te treffen dat een aanvraag voor de erkenning van diploma's uitsluitend wordt beoordeeld op grond van verworven kennis en vaardigheden.

Artikel III.2

Iedere Partij zorgt ervoor dat de procedures en criteria bij de waardering en erkenning van diploma's doorzichtig, samenhangend en betrouwbaar zijn.

Artikel III.3

1. Erkenningbeslissingen worden genomen op grond van geschikte informatie over de diploma's waarvoor erkenning wordt gevraagd.

2. De verantwoordelijkheid voor het verstrekken van adequate informatie ligt in eerste instantie bij de aanvrager, die deze informatie te goeder trouw verstrekt.

3. Niettegenstaande de verantwoordelijkheid van de aanvrager zijn de instellingen die de diploma's in kwestie hebben uitgereikt, verplicht om op verzoek van de aanvrager en binnen redelijke grenzen, relevante informatie te verstrekken aan de houder van het diploma, aan de instelling, of aan de bevoegde autoriteiten van het land waar erkenning wordt gevraagd.

4. De Partijen geven instructies of stimuleren, indien van toepassing, alle onderwijsinstellingen die deel uitmaken van hun onderwijssysteem om aan elk redelijk verzoek om informatie te voldoen dat is bedoeld om diploma's te waarderen die aan de betrokken instellingen zijn behaald.

5. De verantwoordelijkheid aan te tonen dat een aanvraag niet voldoet aan de relevante criteria ligt bij de waarderingsinstantie.

Artikel III.4

Om de erkenning van diploma's te vergemakkelijken, zorgt iedere Partij ervoor dat adequate en duidelijke informatie wordt verstrekt over haar onderwijssysteem.

Artikel III.5

Erkenningbeslissingen dienen te worden genomen binnen een redelijke termijn welke vooraf door de bevoegde erkenningautoriteit is aangegeven en wordt berekend vanaf het tijdstip dat alle noodzakelijke informatie betreffende het verzoek is verstrekt. Wanneer geen erkenning wordt verleend, worden de redenen van de weigering van de erkenning aangegeven en wordt informatie verstrekt over mogelijke stappen die de aanvrager zou kunnen nemen om in een later stadium alsnog erkenning te verkrijgen. Wanneer geen erkenning wordt verleend of wanneer geen beslissing wordt genomen, heeft de aanvrager de mogelijkheid om binnen een redelijke termijn beroep aan te tekenen.

HOOFDSTUK IV - ERKENNING VAN DIPLOMA'S DIE TOEGANG GEVEN TOT HOGER ONDERWIJS

Artikel IV.1

Iedere Partij erkent de diploma's, die uitgereikt zijn door andere Partijen en die voldoen aan de algemene voorwaarden tot toegang tot het hoger onderwijs van die andere Partijen, met het oog op de toegang tot opleidingen van haar hoger onderwijs, tenzij een substantieel verschil kan worden aangetoond tussen de algemene voorwaarden tot toegang tot het hoger onderwijs van de Partij waar het diploma werd behaald en die van de Partij waar erkenning van het diploma wordt gevraagd.

Artikel IV.2

In het alternatieve geval is het voldoende dat een Partij de houder van een diploma, uitgereikt door één van de andere Partijen, in staat stelt een waardering te verkrijgen van dat diploma op

verzoek van de houder; de bepalingen van artikel IV.1 zijn in dit geval *mutatis mutandis* van toepassing.

Artikel IV.3

Wanneer een diploma slechts toegang geeft tot specifieke instellingen of opleidingen hoger onderwijs van de Partij waar het diploma werd behaald, verleent iedere andere Partij aan de houders van dergelijk diploma toegang tot vergelijkbare specifieke opleidingen aan instellingen behorende tot haar hoger onderwijs, tenzij een substantieel verschil kan worden aangetoond tussen de voorwaarden tot toegang tot hoger onderwijs van de Partij waar het diploma werd behaald en die van de Partij waar erkenning van het diploma wordt gevraagd.

Artikel IV.4

Wanneer de toelating tot welbepaalde opleidingen hoger onderwijs afhankelijk is van de vervulling van specifieke voorwaarden in aanvulling op de algemene toegangsvoorwaarden, kunnen de bevoegde autoriteiten van de betrokken Partij de aanvullende voorwaarden op gelijke wijze opleggen aan houders van diploma's behaald in de andere Partijen, of nagaan of de aanvragers met diploma's behaald in andere Partijen voldoen aan gelijkwaardige voorwaarden.

Artikel IV.5

Wanneer in de Partij waar de einddiploma's secundair onderwijs werden behaald, deze slechts in combinatie met aanvullende kwalificerende examens toegang geven tot hoger onderwijs, kunnen de andere Partijen de toegang afhankelijk maken van deze eisen of een alternatief aanbieden om binnen hun eigen onderwijssysteem te voldoen aan deze aanvullende eisen. Op het moment van de ondertekening of bij de neerlegging van de akte van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, of op enig tijdstip daarna, kan iedere Staat, de Heilige Stoel of de Europese Gemeenschap één der depositarissen ervan in kennis stellen dat het gebruik maakt van de bepalingen van dit artikel, waarbij het aangeeft ten opzichte van welke Partijen het voornemens is dit artikel toe te passen evenals de redenen hiervoor.

Artikel IV.6

Onverminderd de artikelen IV.1, IV.2, IV.3, IV.4 en IV.5 kan de toelating tot een bepaalde instelling voor hoger onderwijs of tot een bepaalde opleiding van zo een instelling beperkt of selectief zijn. In de gevallen waarin toelating tot een instelling en/of opleiding hoger onderwijs selectief is, dienen toelatingsprocedures te worden opgesteld die ervoor zorgen dat buitenlandse diploma's worden gewaardeerd volgens de beginselen van billijkheid en non-discriminatie, beschreven in hoofdstuk III.

Artikel IV.7

Onverminderd de artikelen IV.1, IV.2, IV.3, IV.4 en IV.5 kan toelating tot een bepaalde instelling hoger onderwijs afhankelijk zijn van een door de aanvrager af te leggen proeve van voldoende kennis van de onderwijstaal of onderwijstalen aan de betrokken instelling of andere voorgeschreven talen.

Artikel IV.8

In de Partijen waar de toegang tot hoger onderwijs kan worden verkregen op grond van niet-traditionele diploma's, worden vergelijkbare diploma's die zijn behaald in andere Partijen op dezelfde wijze gewaardeerd als niet-traditionele diploma's die zijn behaald in die Partij waar erkenning wordt gevraagd.

Artikel IV.9

Met als doel de toelating tot opleidingen hoger onderwijs kan iedere Partij de erkenning van diploma's, uitgereikt door buitenlandse onderwijsinstellingen die op haar grondgebied actief zijn, afhankelijk maken van specifieke voorwaarden bepaald in nationale wetgeving of in specifieke overeenkomsten die zijn aangegaan met de Partij van herkomst van die instellingen.

HOOFDSTUK V - ERKENNING VAN STUDIEPERIODEN

Artikel V.1

Iedere Partij erkent de studieperioden die zijn voltooid in het kader van een opleiding hoger onderwijs van een andere Partij. Deze erkenning slaat op studieperioden die gericht zijn op de voltooiing van een opleiding hoger onderwijs van de Partij waar erkenning wordt gevraagd, tenzij een substantieel verschil kan worden aangetoond tussen de studieperioden voltooid in de andere Partij en het onderdeel van de opleiding hoger onderwijs dat door deze studieperioden vervangen zou worden in de Partij waar erkenning wordt gevraagd.

Artikel V.2

In het alternatieve geval is het voldoende dat een Partij een persoon die in het kader van een opleiding hoger onderwijs een studieperiode in een andere Partij heeft voltooid, in staat stelt op verzoek van betrokkene een waardering te verkrijgen van die studieperiode; de bepalingen van artikel V.1 zijn in dit geval *mutatis mutandis* van toepassing.

Artikel V.3

In het bijzonder geldt dat iedere Partij de erkenning van studieperioden vergemakkelijkt indien:

a. er vooraf overeenstemming is bereikt tussen enerzijds de instelling voor hoger onderwijs of de bevoegde autoriteit verantwoordelijk voor de bedoelde studieperiode en anderzijds de instelling voor hoger onderwijs of de bevoegde erkenningautoriteit die verantwoordelijk is voor de gevraagde erkenning; en
b. de instelling voor hoger onderwijs aan welke de studieperiode is voltooid, een getuigschrift of overzicht van de studieresultaten heeft uitgereikt, waaruit blijkt dat de student succesvol heeft voldaan aan de voor de bedoelde studieperiode gestelde voorwaarden.

HOOFDSTUK VI - ERKENNING VAN DIPLOMA'S HOGER ONDERWIJS

Artikel VI.1

Voor zover de erkenningbeslissing is gebaseerd op de kennis en vaardigheden die blijken uit de diploma's hoger onderwijs, erkent iedere Partij de diploma's hoger onderwijs die zijn uitgereikt in een andere Partij, tenzij een substantieel verschil kan worden aangetoond tussen het diploma waarvoor erkenning wordt gevraagd en het overeenkomstige diploma van de Partij waar erkenning wordt gevraagd.

Artikel VI.2

In het alternatieve geval is het voldoende dat een Partij de houder van een diploma hoger onderwijs, uitgereikt in één van de andere Partijen, op verzoek van de houder in staat stelt een waardering van dat diploma te verkrijgen; de bepalingen van artikel VI.1 zijn in dit geval *mutatis mutandis* van toepassing.

Artikel VI.3

Erkenning in een Partij van een diploma hoger onderwijs, uitgereikt in een andere Partij, heeft één van de volgende, of beide, gevolgen:

a. toegang tot verdere studies hoger onderwijs, met inbegrip van relevante examens en/of voorbereidende studies voor het behalen van de graad van doctor, onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor houders van diploma's van de Partij waar erkenning wordt gevraagd;
b. het gebruik van een academische titel, met inachtneming van de wet- en regelgeving van de Partij of van een rechtsgebied van de Partij waar erkenning wordt gevraagd.

Bovendien kan erkenning ook de toegang tot de arbeidsmarkt vergemakkelijken, met inachtneming van de wet- en regelgeving van de Partij of van het rechtsgebied van de Partij waar erkenning wordt gevraagd.

Artikel VI.4

Een waardering door een Partij van een diploma hoger onderwijs dat is uitgereikt door een andere Partij, kan de vorm hebben van een:

a. advies voor algemene tewerkstellingsdoeleinden;
b. advies aan een onderwijsinstelling met het oog op de toelating tot haar opleidingen;
c. advies aan elke andere bevoegde erkenningautoriteit.

Artikel VI.5

Iedere Partij kan de erkenning van diploma's hoger onderwijs, die zijn uitgereikt door buitenlandse onderwijsinstellingen die actief zijn op haar grondgebied, afhankelijk maken van specifieke voorwaarden bepaald in de nationale wetgeving of in specifieke overeenkomsten die zijn aangegaan met de Partij van herkomst van deze instellingen.

HOOFDSTUK VII - ERKENNING VAN DIPLOMA'S VAN VLUCHTELINGEN, ONTHEEMDEN EN PERSONEN IN EEN VLUCHTELINGENSITUATIE

Artikel VII

Iedere Partij neemt alle praktisch uitvoerbare en redelijke maatregelen in het kader van haar onderwijssysteem en in overeenstemming met haar grondwettelijke, wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen om procedures te ontwikkelen die zijn gericht op een billijk en doeltreffend erkenningonderzoek dat nagaat of vluchtelingen, ontheemden en personen in een vluchtelingensituatie, voldoen aan de relevante voorwaarden voor toegang tot hoger onderwijs, tot verdere studies hoger onderwijs of tot de arbeidsmarkt, zelfs in die gevallen waarin de diploma's, behaald in één van de Partijen, niet door documenten kunnen worden gestaafd.

HOOFDSTUK VIII - INFORMATIE OVER DE WAARDERING VAN INSTELLINGEN EN OPLEIDINGEN HOGER ONDERWIJS

Artikel VIII.1

Iedere Partij verstrekt adequate informatie over elke instelling die deel uitmaakt van haar hoger onderwijs en over elke opleiding die door deze instellingen wordt aangeboden, om de bevoegde autoriteiten van de andere Partijen in staat te stellen na te gaan of de kwaliteit van de door deze instellingen uitgereikte diploma's de erkenning rechtvaardigt in de Partij waar erkenning wordt gevraagd. De verstrekte informatie kan de volgende vorm hebben:

a. voor Partijen die een officieel systeem van waardering van instellingen en opleidingen hoger onderwijs hebben: informatie over de methoden en de resultaten van deze waardering en over de specifieke kwaliteitsnormen voor elk type instelling hoger onderwijs die diploma's hoger onderwijs uitreikt en voor de opleidingen leidende tot diploma's hoger onderwijs;
b. voor Partijen die geen officieel systeem van waardering van instellingen en opleidingen hoger onderwijs hebben: informatie over de erkenning van de verscheidene diploma's die worden behaald bij iedere instelling voor hoger onderwijs, of binnen elke opleiding hoger onderwijs die deel uitmaken van hun hoger onderwijs.

Artikel VIII.2

Iedere Partij treft passende maatregelen voor het opstellen, bijhouden en verschaffen van:

a. een overzicht van de verschillende types instellingen hoger onderwijs die deel uitmaken van haar hoger onderwijs, met de specifieke kenmerken van elk type instelling;
b. een lijst van erkende instellingen (publiek en privaat) die deel uitmaken van haar hoger onderwijs met de aanduiding van hun bevoegdheden om verschillende types diploma's uit te reiken en de voorwaarden betreffende de toegang tot elk type instelling en opleiding;

c. een beschrijving van de opleidingen hoger onderwijs;
d. een lijst van onderwijsinstellingen die zich bevinden buiten haar grondgebied, welke de Partij beschouwt als deel uitmakende van haar onderwijssysteem.

HOOFDSTUK IX - INFORMATIE OVER DE ERKENNING

Artikel IX.1

Om de erkenning van diploma's hoger onderwijs te vergemakkelijken, verplichten de Partijen zich ertoe transparante systemen op te zetten die de behaalde diploma's volledig beschrijven.

Artikel IX.2

1. Beseffende dat relevante, juiste en actuele informatie nodig is, vestigt of handhaaft iedere Partij een nationaal informatiecentrum en brengt één van de depositarissen op de hoogte van de vestiging ervan of de aangebrachte veranderingen.

2. In elke Partij zorgt het nationale informatiecentrum voor:
a. het vergemakkelijken van de toegang tot formele en correcte informatie over het hoger onderwijs en diploma's hoger onderwijs van het land waar het is gevestigd;
b. het vergemakkelijken van de toegang tot informatie over het hoger onderwijs en de diploma's hoger onderwijs van de andere Partijen;
c. adviezen of informatie over de erkenning en de waardering van diploma's in overeenstemming met de nationale wet- en regelgeving.

3. Elk nationaal informatiecentrum beschikt over de noodzakelijke middelen die het in staat moet stellen zijn functies te vervullen.

Artikel IX.3

De Partijen promoten, via de nationale informatiecentra of via andere kanalen, het gebruik van het diplomasupplement van de UNESCO/Raad van Europa of elk ander vergelijkbaar document bij hun instellingen hoger onderwijs.

HOOFDSTUK X – IMPLEMENTATIEMECHANISMEN

Artikel X.1

De volgende instanties houden toezicht op, bevorderen en vergemakkelijken de implementatie van het Verdrag:
a. het Comité van het Verdrag betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese Regio;
b. het Europese Netwerk van nationale informatiecentra voor academische mobiliteit en erkenning (het ENIC Netwerk), opgericht bij besluit van het Comité van

Ministers van de Raad van Europa op 9 juni 1994 en het Regionale Comité voor Europa van de UNESCO op 18 juni 1994.

Artikel X.2

1. Het Comité van het Verdrag betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese Regio (hierna "het Comité") is hierbij opgericht. Het is samengesteld uit één vertegenwoordiger van elke Partij.

2. Voor de toepassing van artikel X.2 geldt het begrip "Partij" niet voor de Europese Gemeenschap.

3. De Staten vermeld in artikel XI.1.1 en de Heilige Stoel, indien zij geen Partij zijn van dit Verdrag, de Europese Gemeenschap en de Voorzitter van het ENIC Netwerk kunnen als waarnemer deelnemen aan de vergaderingen van het Comité. Vertegenwoordigers van gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties die in de Regio actief zijn op het gebied van erkenning, kunnen ook worden uitgenodigd om de vergaderingen van het Comité als waarnemer bij te wonen.

4. De Voorzitter van de Regionale Commissie van de UNESCO voor de toepassing van het Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma's van instellingen van hoger onderwijs in de Staten behorende tot de Europese Regio, wordt ook uitgenodigd om als waarnemer deel te nemen aan de vergaderingen van het Comité.

5. Het Comité bevordert de toepassing van dit Verdrag en houdt toezicht op de uitvoering ervan. Hiertoe kan het Comité, bij een meerderheid van de Partijen, aanbevelingen, verklaringen, voorschriften en goedpraktijk voorbeelden aannemen die de bevoegde autoriteiten van de Partijen als leidraad dienen bij de uitvoering van het Verdrag en bij de aanvragen tot erkenning van diploma's hoger onderwijs. Ondanks het niet-bindend karakter van deze teksten, zullen de Partijen zich toch inspannen om deze toe te passen, de teksten onder de aandacht te brengen van de bevoegde autoriteiten en de toepassing ervan door die bevoegde autoriteiten te stimuleren. Alvorens een beslissing te nemen, vraagt het Comité de opinie van het ENIC Netwerk.

6. Het Comité rapporteert aan de relevante instanties van de Raad van Europa en UNESCO.

7. Het Comité onderhoudt betrekkingen met de Regionale Commissies van de UNESCO voor de toepassing van het Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma's van instellingen van hoger onderwijs in de Staten behorende tot de Europese Regio, goedgekeurd onder de auspiciën van UNESCO.

8. De meerderheid van de Partijen vormt een quorum.

9. Het Comité stelt zijn procedureregels vast. Het komt ten minste driejaarlijks in gewone zitting bijeen. De eerste vergadering van het Comité wordt binnen het jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag gehouden.

10. Het Secretariaat van het Comité wordt toevertrouwd gezamenlijk aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa en de Directeur-Generaal van UNESCO.

Artikel X.3

1. Iedere Partij benoemt als lid van het Europese Netwerk van nationale informatiecentra voor academische mobiliteit en erkenning (het ENIC Netwerk) het nationale informatiecentrum dat is gevestigd of wordt gehandhaafd conform artikel IX.2. Indien in een Partij meer dan één nationaal informatiecentrum conform artikel IX.2 is gevestigd of wordt gehandhaafd, zijn zij allemaal lid van het Netwerk, maar beschikken slechts over één stem.

2. Het ENIC Netwerk, in de hoedanigheid van zijn samenstelling beperkt tot nationale informatiecentra van de Partijen van dit Verdrag, ondersteunt en bevordert de praktische uitvoering van het Verdrag via de bevoegde nationale autoriteiten. Het Netwerk komt ten minste eenmaal per jaar samen in een plenaire vergadering. Het kiest zijn Voorzitter en Bureau volgens zijn beginselverklaring.

3. Het Secretariaat van het ENIC Netwerk wordt toevertrouwd gezamenlijk aan de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa en de Directeur-Generaal van UNESCO.

4. De Partijen werken samen met de nationale informatiecentra van de andere Partijen via het ENIC Netwerk, in het bijzonder door hen in staat te stellen alle nuttige informatie te verzamelen voor de academische erkenning en mobiliteit.

HOOFDSTUK XI - SLOTBEPALINGEN

Artikel XI.1

1. Dit Verdrag is open voor ondertekening door:
   a. lidstaten van de Raad van Europa;
   b. lidstaten van de Europese Regio van UNESCO;
   c. iedere andere ondertekenaar, verdragsluitende Staat of Partij van het Europees Cultureel Verdrag van de Raad van Europa en/of van het UNESCO Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma’s van instellingen van hoger onderwijs in de Staten behorende tot de Europese Regio,

die zijn uitgenodigd op de diplomatieke conferentie, belast met de goedkeuring van dit Verdrag.

2. Deze Staten en de Heilige Stoel kunnen hun instemming met het gebonden zijn door dit Verdrag tot uiting brengen door:
   a. ondertekening zonder voorbehoud van ratificatie, aanvaarding of goedkeuring; of
   b. ondertekening onder voorbehoud van ratificatie, aanvaarding of goedkeuring, gevolgd door ratificatie, aanvaarding of goedkeuring; of
   c. toetreding.

3. De ondertekening vindt plaats bij één van de depositarissen. De akten van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding dienen te worden neergelegd bij één van de depositarissen.

Artikel XI.2

Dit Verdrag treedt in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van één maand na de datum waarop vijf Staten, waaronder ten minste drie lidstaten van de Raad van Europa en/of van de Europese Regio van UNESCO, hun instemming met het gebonden zijn door het Verdrag tot uiting hebben gebracht. Ten aanzien van iedere andere Staat treedt het in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van één maand na de datum waarop de Staat zijn instemming met het gebonden zijn door het Verdrag tot uiting heeft gebracht.

Artikel XI.3

1. Na de inwerkingtreding van dit Verdrag kan iedere Staat anders dan die welke vallen onder één van de in artikel XI.1 genoemde categorieën, verzoeken om toetreding tot dit Verdrag. Een verzoek hiertoe moet worden gericht aan één van de depositarissen, die dit ten minste drie maanden voor de bijeenkomst van het Comité doet toekomen aan de Partijen. De depositaris informeert ook het Comité van Ministers van de Raad van Europa en de Uitvoerende Raad van UNESCO.

2. De beslissing een Staat, die erom verzocht, uit te nodigen toe te treden tot dit Verdrag wordt genomen met een tweederde meerderheid van de Partijen.

3. Na de inwerkingtreding van dit Verdrag kan ook de Europese Gemeenschap toetreden na een verzoek van haar lidstaten gericht aan één van de depositarissen. In dat geval is artikel XI.3.2 niet van toepassing.

4. Ten aanzien van een toetredende Staat of de Europese Gemeenschap treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van één maand na de neerlegging van de akte van toetreding bij één van de depositarissen.

Artikel XI.4

1. De Partijen van dit Verdrag die tegelijkertijd partij zijn van één of meer van de volgende Verdragen:

- Europees Verdrag betreffende de gelijkwaardigheidverklaring van diploma’s die toegang geven tot de universiteiten (1953, ETS 15), en het bijbehorende Protocol (1964, ETS 49);
- Europees Verdrag betreffende de gelijkwaardigheidverklaring van universitaire studieperioden (1956, ETS 21);
- Europees Verdrag betreffende de academische erkenning van universitaire diploma’s (1959, ETS 32);

- Internationale Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma's van hoger onderwijs in de Arabische en Europese Staten die grenzen aan de Middellandse Zee (1976);
- Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma's van instellingen van hoger onderwijs in de Staten behorende tot de Europese Regio (1979);
- Europees Verdrag betreffende de algemene gelijkwaardigheidverklaring van universitaire studieperioden (1990, ETS 138);

a. passen de bepalingen van dit Verdrag toe in hun wederzijdse betrekkingen;
b. blijven bovengenoemde verdragen waarbij zij partij zijn, toepassen in hun betrekkingen met andere Staten die partij zijn bij die Verdragen maar niet bij dit Verdrag.

2. De Partijen bij dit Verdrag verplichten zich ertoe geen partij te worden bij één van de in het eerste lid genoemde verdragen bij welke zij nog geen partij zijn, met uitzondering van het Internationale Verdrag betreffende de erkenning van studies, getuigschriften en diploma's van hoger onderwijs in de Arabische en Europese Staten die grenzen aan de Middellandse Zee.

Artikel XI.5

1. Iedere Staat kan ten tijde van de ondertekening of bij de neerlegging van zijn akte van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, het grondgebied of de grondgebieden aanduiden waarop dit Verdrag van toepassing is.

2. Iedere Staat kan op ieder tijdstip daarna, door middel van een verklaring gericht aan één van de depositarissen, de toepassing van dit Verdrag uitbreiden tot elk ander grondgebied gespecificeerd in de verklaring. Ten aanzien van dat grondgebied treedt het Verdrag in werking op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van één maand na de datum van ontvangst van deze verklaring door de depositaris.

3. Iedere verklaring, opgemaakt op basis van de vorige twee punten van dit artikel, kan worden ingetrokken ten aanzien van elk in die verklaring genoemd grondgebied door één van de depositarissen in te lichten. De intrekking wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van één maand na de datum van ontvangst van deze kennisgeving door de depositaris.

Artikel XI.6

1. Iedere Partij kan steeds dit Verdrag opzeggen door dit te melden aan één van de depositarissen.

2. De opzegging wordt van kracht op de eerste dag van de maand die volgt op het verstrijken van een periode van twaalf maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de depositaris. Deze opzegging heeft geen effect op de eerder genomen erkenningbeslissingen in het kader van dit Verdrag.

3. Beëindiging van dit Verdrag of opschorting van de toepassing ervan als gevolg van het feit dat een Partij een bepaling heeft geschonden die essentieel is voor de verwezenlijking van het doel of opzet van dit Verdrag, geschiedt in overeenstemming met het internationale recht.

Artikel XI.7

1. Iedere Staat, Heilige Stoel of de Europese Gemeenschap kan op het moment van de ondertekening of bij de neerlegging van de akte van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding, verklaren zich het recht voor te behouden één of meer van de volgende artikelen van dit Verdrag geheel of gedeeltelijk niet toe te passen:
Artikel IV.8
Artikel V.3
Artikel VI.3
Artikel VIII.2
Artikel IX.3
Geen enkel ander voorbehoud kan worden gemaakt.

2. Iedere Partij die conform het voorgaande lid een voorbehoud heeft gemaakt, kan dit geheel of gedeeltelijk intrekken door één van de depositarissen in te lichten. De intrekking wordt van kracht op de datum van ontvangst van de kennisgeving door de depositaris.

3. Een Partij die een voorbehoud heeft gemaakt ten aanzien van een bepaling van dit Verdrag, kan de toepassing ervan door een andere Partij niet eisen; indien het voorbehoud gedeeltelijk of voorwaardelijk is, kan een Partij wel de toepassing van die bepaling eisen maar dan enkel in dezelfde mate.

Artikel XI.8

1. Het Comité kan ontwerpwijzigingen van dit Verdrag aannemen met een tweederde meerderheid van de Partijen. Iedere ontwerpwijziging die op deze wijze wordt aangenomen, wordt opgenomen in een Protocol bij dit Verdrag. Het Protocol geeft de modaliteiten aan voor de inwerkingtreding ervan, waarvoor in elk geval de kennisgeving tot instemming nodig is van de Partijen die hierdoor worden gebonden.

2. Er kan geen wijziging worden aangebracht in hoofdstuk III van dit Verdrag conform de procedure beschreven in het eerste lid.

3. Ieder voorstel tot wijziging dient meegedeeld te worden aan één van de depositarissen, die dit ten minste drie maanden voor de vergadering van het Comité overmaakt aan de Partijen. De depositaris informeert ook het Comité van Ministers van de Raad van Europa en de Uitvoerende Raad van UNESCO.

Artikel XI.9

1. De Secretaris-Generaal van de Raad van Europa en de Directeur-Generaal van UNESCO zijn de depositarissen van dit Verdrag.

2. De depositaris bij wie een akte, kennisgeving of mededeling is neergelegd, brengt de Partijen van dit Verdrag en ook de andere lidstaten van de Raad van Europa en/of van de Europese Regio van UNESCO op de hoogte van:

a. iedere ondertekening;
b. de neerlegging van iedere akte van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding;
c. iedere datum van inwerkingtreding van dit Verdrag in overeenstemming met de bepalingen in de artikelen XI.2 en XI.3.4;
d. ieder voorbehoud dat is gemaakt conform artikel XI.7 en de intrekking van ieder voorbehoud die heeft plaatsgevonden conform artikel XI.7;
e. iedere opzegging van dit Verdrag conform artikel XI.6;
f. iedere verklaring afgelegd in overeenstemming met de bepalingen in artikel II.1 of in artikel II.2;
g. iedere verklaring afgelegd in overeenstemming met de bepalingen in artikel IV.5;
h. ieder verzoek tot toetreding in overeenstemming met de bepalingen in artikel XI.3;
i. ieder voorstel in overeenstemming met de bepalingen in artikel XI.8;
j. iedere ander akte, kennisgeving of mededeling die betrekking heeft op dit Verdrag.

3. De depositaris, die een mededeling ontvangt of een kennisgeving opstelt in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag, brengt de andere depositaris hiervan onmiddellijk op de hoogte.

Ten getuige waarvan de ondertekenende vertegenwoordigers, daartoe naar behoren gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend.

Gedaan te Lissabon op 11 april 1997 in de Engelse, Franse, Russische en Spaanse taal, waarbij deze vier teksten legitiem evenwaardig zijn, in twee exemplaren. Eén exemplaar zal worden neergelegd in het archief van de Raad van Europa en het andere in het archief van UNESCO. Een voor eensluidend verklaard afschrift zal worden verstuurd naar alle in artikel XI.1 bedoelde Staten, Heilige Stoel en de Europese Gemeenschap en aan het Secretariaat van de Verenigde Naties.

European Treaty Series - No. 165

CONVENTION ON THE RECOGNITION OF QUALIFICATIONS CONCERNING HIGHER EDUCATION IN THE EUROPEAN REGION

Lisbon, 11.IV.1997

The Parties to this Convention,

Conscious of the fact that the right to education is a human right, and that higher education, which is instrumental in the pursuit and advancement of knowledge, constitutes an exceptionally rich cultural and scientific asset for both individuals and society;

Considering that higher education should play a vital role in promoting peace, mutual understanding and tolerance, and in creating mutual confidence among peoples and nations;

Considering that the great diversity of education systems in the European region reflects its cultural, social, political, philosophical, religious and economic diversity, an exceptional asset which should be fully respected;

Desiring to enable all people of the region to benefit fully from this rich asset of diversity by facilitating access by the inhabitants of each State and by the students of each Party's educational institutions to the educational resources of the other Parties, more specifically by facilitating their efforts to continue their education or to complete a period of studies in higher education institutions in those other Parties;

Considering that the recognition of studies, certificates, diplomas and degrees obtained in another country of the European region represents an important measure for promoting academic mobility between the Parties;

Attaching great importance to the principle of institutional autonomy, and conscious of the need to uphold and protect this principle;

Convinced that a fair recognition of qualifications is a key element of the right to education and a responsibility of society;

Having regard to the Council of Europe and UNESCO Conventions covering academic recognition in Europe:

European Convention on the Equivalence of Diplomas leading to Admission to Universities (1953, ETS No. 15), and its Protocol (1964, ETS No. 49);

European Convention on the Equivalence of Periods of University Study (1956, ETS No. 21);

European Convention on the Academic Recognition of University Qualifications (1959, ETS No. 32);

Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees concerning Higher Education in the States belonging to the Europe Region (1979);

European Convention on the General Equivalence of Periods of University Study (1990, ETS No. 138);

Having regard also to the International Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees in Higher Education in the Arab and European States bordering on the Mediterranean (1976), adopted within the framework of UNESCO and partially covering academic recognition in Europe;

Mindful that this Convention should also be considered in the context of the UNESCO conventions and the International Recommendation covering other Regions of the world, and of the need for an improved exchange of information between these Regions;

Conscious of the wide ranging changes in higher education in the European region since these Conventions were adopted, resulting in considerably increased diversification within and between national higher education systems, and of the need to adapt the legal instruments and practice to reflect these developments;

Conscious of the need to find common solutions to practical recognition problems in the European region;

Conscious of the need to improve current recognition practice and to make it more transparent and better adapted to the current situation of higher education in the European region;

Confident of the positive significance of a Convention elaborated and adopted under the joint auspices of the Council of Europe and UNESCO providing a framework for the further development of recognition practices in the European region;

Conscious of the importance of providing permanent implementation mechanisms in order to put the principles and provisions of the current Convention into practice,

Have agreed as follows:

Section I. Definitions

Article I

For the purposes of this Convention, the following terms shall have the following meaning:

Access (to higher education)

The right of qualified candidates to apply and to be considered for admission to higher education.

Admission (to higher education institutions and programmes)

The act of, or system for, allowing qualified applicants to pursue studies in higher education at a given institution and/or a given programme.

Assessment (of institutions or programmes)

The process for establishing the educational quality of a higher education institution or programme.

Assessment (of individual qualifications)

The written appraisal or evaluation of an individual's foreign qualifications by a competent body.

Competent recognition authority

A body officially charged with making binding decisions on the recognition of foreign qualifications.

Higher education

All types of courses of study, or sets of courses of study, training or training for research at the post secondary level which are recognized by the relevant authorities of a Party as belonging to its higher education system.

Higher education institution

An establishment providing higher education and recognized by the competent authority of a Party as belonging to its system of higher education.

Higher education programme

A course of study recognized by the competent authority of a Party as belonging to its system of higher education, and the completion of which provides the student with a higher education qualification.

Period of study

Any component of a higher education programme which has been evaluated and documented and, while not a complete programme of study in itself, represents a significant acquisition of knowledge or skill.

Qualification

A. Higher education qualification

Any degree, diploma or other certificate issued by a competent authority attesting the successful completion of a higher education programme.

B. Qualification giving access to higher education

Any diploma or other certificate issued by a competent authority attesting the successful completion of an education programme and giving the holder of the qualification the right to be considered for admission to higher education (cf. the definition of access).

Recognition

A formal acknowledgement by a competent authority of the value of a foreign educational qualification with a view to access to educational and/or employment activities.

Requirement

A. General requirements

Conditions that must in all cases be fulfilled for access to higher education, or to a given level thereof, or for the award of a higher education qualification at a given level.

B. Specific requirements

Conditions that must be fulfilled, in addition to the general requirements, in order to gain admission to a particular higher education programme, or for the award of a specific higher education qualification in a particular field of study.

Section II. The competence of authorities

Article II.1

1 Where central authorities of a Party are competent to make decisions in recognition cases, that Party shall be immediately bound by the provisions of this Convention and shall take the necessary measures to ensure the implementation of its provisions on its territory.

Where the competence to make decisions in recognition matters lies with components of the Party, the Party shall furnish one of the depositaries with a brief statement of its constitutional situation or structure at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, or any time thereafter. In such cases, the competent authorities of the components of the Parties so designated shall take the necessary measures to ensure implementation of the provisions of this Convention on their territory.

2 Where the competence to make decisions in recognition matters lies with individual higher education institutions or other entities, each Party according to its constitutional situation or structure shall transmit the text of this convention to these institutions or entities and shall take all possible steps to encourage the favourable consideration and application of its provisions.

3 The provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article shall apply, *mutatis mutandis*, to the obligations of the Parties under subsequent articles of this Convention.

Article II.2

At the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, or at any time thereafter, each State, the Holy See or the European Community shall inform either depositary of the present Convention of the authorities which are competent to make different categories of decisions in recognition cases.

Article II.3

Nothing in this Convention shall be deemed to derogate from any more favourable provisions concerning the recognition of qualifications issued in one of the Parties contained in or stemming from an existing or a future treaty to which a Party to this Convention may be or may become a party.

Section III. Basic principles related to the assessment of qualifications

Article III.1

1 Holders of qualifications issued in one of the Parties shall have adequate access, upon request to the appropriate body, to an assessment of these qualifications.

2 No discrimination shall be made in this respect on any ground such as the applicant's gender, race, colour, disability, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, association with a national minority, property, birth or other status, or on the grounds of any other circumstance not related to the merits of the qualification for which recognition is sought. In order to assure this right, each Party undertakes to make appropriate arrangements for the assessment of an application for recognition of qualifications solely on the basis of the knowledge and skills achieved.

Article III.2

Each Party shall ensure that the procedures and criteria used in the assessment and recognition of qualifications are transparent, coherent and reliable.

Article III.3

1 Decisions on recognition shall be made on the basis of appropriate information on the qualifications for which recognition is sought.

2 In the first instance, the responsibility for providing adequate information rests with the applicant, who shall provide such information in good faith.

3 Notwithstanding the responsibility of the applicant, the institutions having issued the qualifications in question shall have a duty to provide, upon request of the applicant and within reasonable limits, relevant information to the holder of the qualification, to the institution, or to the competent authorities of the country in which recognition is sought.

4 The Parties shall instruct or encourage, as appropriate, all education institutions belonging to their education systems to comply with any reasonable request for information for the purpose of assessing qualifications earned at the said institutions.

5 The responsibility to demonstrate that an application does not fulfil the relevant requirements lies with the body undertaking the assessment.

Article III.4

Each Party shall ensure, in order to facilitate the recognition of qualifications, that adequate and clear information on its education system is provided.

Article III.5

Decisions on recognition shall be made within a reasonable time limit specified beforehand by the competent recognition authority and calculated from the time all necessary information in the case has been provided. If recognition is withheld, the reasons for the refusal to grant recognition shall be stated, and information shall be given concerning possible measures the applicant may take in order to obtain recognition at a later stage. If recognition is withheld, or if no decision is taken, the applicant shall be able to make an appeal within a reasonable time limit.

Section IV. Recognition of qualifications giving access to higher education

Article IV.1

Each Party shall recognize the qualifications issued by other Parties meeting the general requirements for access to higher education in those Parties for the purpose of access to programmes belonging to its higher education system, unless a substantial difference can be shown between the general requirements for access in the Party in which the qualification was obtained and in the Party in which recognition of the qualification is sought.

Article IV.2

Alternatively, it shall be sufficient for a Party to enable the holder of a qualification issued in one of the other Parties to obtain an assessment of that qualification, upon request by the holder, and the provisions of Article IV.1 shall apply *mutatis mutandis* to such a case.

Article IV.3

Where a qualification gives access only to specific types of institutions or programmes of higher education in the Party in which the qualification was obtained, each other Party shall grant holders of such qualifications access to similar specific programmes in institutions belonging to its higher education system, unless a substantial difference can be demonstrated between the requirements for access in the Party in which the qualification was obtained and the Party in which recognition of the qualification is sought.

Article IV.4

Where admission to particular higher education programmes is dependent on the fulfilment of specific requirements in addition to the general requirements for access, the competent authorities of the Party concerned may impose the additional requirements equally on holders of qualifications obtained in the other Parties or assess whether applicants with qualifications obtained in other Parties fulfil equivalent requirements.

Article IV.5

Where, in the Party in which they have been obtained, school leaving certificates give access to higher education only in combination with additional qualifying examinations as a prerequisite for access, the other Parties may make access conditional on these requirements or offer an alternative for satisfying such additional requirements within their own educational systems. Any State, the Holy See or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, or at any time thereafter, notify one of the depositaries that it avails itself of the provisions of this Article, specifying the Parties in regard to which it intends to apply this Article as well as the reasons therefor.

Article IV.6

Without prejudice to the provisions of Articles IV.1, IV.2, IV.3, IV.4 and IV.5, admission to a given higher education institution, or to a given programme within such an institution, may be restricted or selective. In cases in which admission to a higher education institution and/or programme is selective, admission procedures should be designed with a view to ensuring that the assessment of foreign qualifications is carried out according to the principles of fairness and non-discrimination described in Section III.

Article IV.7

Without prejudice to the provisions of Articles IV.1, IV.2, IV.3, IV.4 and IV.5, admission to a given higher education institution may be made conditional on demonstration by the applicant of sufficient competence in the language or languages of instruction of the institution concerned, or in other specified languages.

Article IV.8

In the Parties in which access to higher education may be obtained on the basis of non-traditional qualifications, similar qualifications obtained in other Parties shall be assessed in a similar manner as non-traditional qualifications earned in the Party in which recognition is sought.

Article IV.9

For the purpose of admission to programmes of higher education, each Party may make the recognition of qualifications issued by foreign educational institutions operating in its territory contingent upon specific requirements of national legislation or specific agreements concluded with the Party of origin of such institutions.

Section V. Recognition of periods of study

Article V.1

Each Party shall recognize periods of study completed within the framework of a higher education programme in another Party. This recognition shall comprise such periods of study towards the completion of a higher education programme in the Party in which recognition is sought, unless substantial differences can be shown between the periods of study completed in another Party and the part of the higher education programme which they would replace in the Party in which recognition is sought.

Article V.2

Alternatively, it shall be sufficient for a Party to enable a person who has completed a period of study within the framework of a higher education programme in another Party to obtain an assessment of that period of study, upon request by the person concerned, and the provisions of Article V.1 shall apply *mutatis mutandis* to such a case.

Article V.3

In particular, each Party shall facilitate recognition of periods of study when:

a there has been a previous agreement between, on the one hand, the higher education institution or the competent authority responsible for the relevant period of study and, on the other hand, the higher education institution or the competent recognition authority responsible for the recognition that is sought; and

b the higher education institution in which the period of study has been completed has issued a certificate or transcript of academic records attesting that the student has successfully completed the stipulated requirements for the said period of study.

Section VI. Recognition of higher education qualifications

Article VI.1

To the extent that a recognition decision is based on the knowledge and skills certified by the higher education qualification, each Party shall recognize the higher education qualifications conferred in another Party, unless a substantial difference can be shown between the qualification for which recognition is sought and the corresponding qualification in the Party in which recognition is sought.

Article VI.2

Alternatively, it shall be sufficient for a Party to enable the holder of a higher education qualification issued in one of the other Parties to obtain an assessment of that qualification, upon request by the holder, and the provisions of Article VI.1 shall apply *mutatis mutandis* to such a case.

Article VI.3

Recognition in a Party of a higher education qualification issued in another Party shall have one or both of the following consequences:

a access to further higher education studies, including relevant examinations, and/or to preparations for the doctorate, on the same conditions as those applicable to holders of qualifications of the Party in which recognition is sought;

b the use of an academic title, subject to the laws and regulations of the Party or a jurisdiction thereof, in which recognition is sought.

In addition, recognition may facilitate access to the labour market subject to laws and regulations of the Party, or a jurisdiction thereof, in which recognition is sought.

Article VI.4

An assessment in a Party of a higher education qualification issued in another Party may take the form of:

a advice for general employment purposes;

b advice to an educational institution for the purpose of admission into its programmes;

c advice to any other competent recognition authority.

Article VI.5

Each Party may make the recognition of higher education qualifications issued by foreign educational institutions operating in its territory contingent upon specific requirements of national legislation or specific agreements concluded with the Party of origin of such institutions.

Section VII. Recognition of qualifications held by refugees, displaced persons and persons in a refugee-like situation

Article VII

Each Party shall take all feasible and reasonable steps within the framework of its education system and in conformity with its constitutional, legal, and regulatory provisions to develop procedures designed to assess fairly and expeditiously whether refugees, displaced persons and persons in a refugee-like situation fulfil the relevant requirements for access to higher education, to further higher education programmes or to employment activities, even in cases in which the qualifications obtained in one of the Parties cannot be proven through documentary evidence.

Section VIII. Information on the assessment of higher education institutions and programmes

Article VIII.1

Each Party shall provide adequate information on any institution belonging to its higher education system, and on any programme operated by these institutions, with a view to enabling the competent authorities of other Parties to ascertain whether the quality of the qualifications issued by these institutions justifies recognition in the Party in which recognition is sought. Such information shall take the following form:

a in the case of Parties having established a system of formal assessment of higher education institutions and programmes: information on the methods and results of this assessment, and of the standards of quality specific to each type of higher education institution granting, and to programmes leading to, higher education qualifications;

b in the case of Parties which have not established a system of formal assessment of higher education institutions and programmes: information on the recognition of the various qualifications obtained at any higher education institution, or within any higher education programme, belonging to their higher education systems.

Article VIII.2

Each Party shall make adequate provisions for the development, maintenance and provision of:

a an overview of the different types of higher education institutions belonging to its higher education system, with the typical characteristics of each type of institution;

b a list of recognized institutions (public and private) belonging to its higher education system, indicating their powers to award different types of qualifications and the requirements for gaining access to each type of institution and programme;

c a description of higher education programmes;

d a list of educational institutions located outside its territory which the Party considers as belonging to its education system.

Section IX. Information on recognition matters

Article IX.1

In order to facilitate the recognition of qualifications concerning higher education, the Parties undertake to establish transparent systems for the complete description of the qualifications obtained.

Article IX.2

1 Acknowledging the need for relevant, accurate and up-to-date information, each Party shall establish or maintain a national information centre and shall notify one of the depositaries of its establishment, or of any changes affecting it.

2 In each Party, the national information centre shall:

a facilitate access to authoritative and accurate information on the higher education system and qualifications of the country in which it is located;

b facilitate access to information on the higher education systems and qualifications of the other Parties;

c give advice or information on recognition matters and assessment of qualifications, in accordance with national laws and regulations.

3 Every national information centre shall have at its disposal the necessary means to enable it to fulfil its functions.

Article IX.3

The Parties shall promote, through the national information centres or otherwise, the use of the UNESCO/Council of Europe Diploma Supplement or any other comparable document by the higher education institutions of the Parties.

Section X. Implementation mechanisms

Article X.1

The following bodies shall oversee, promote and facilitate the implementation of the Convention:

a the Committee of the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region;

b the European Network of National Information Centres on academic mobility and recognition (the ENIC Network), established by decision of the Committee of Ministers of the Council of Europe on 9 June 1994 and the UNESCO Regional Committee for Europe on 18 June 1994.

Article X.2

1 The Committee of the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region (hereafter referred to as "the Committee") is hereby established. It shall be composed of one representative of each Party.

2 For the purposes of Article X.2, the term “Party” shall not apply to the European Community.

3 The States mentioned in Article XI.1.1 and the Holy See, if they are not Parties to this Convention, the European Community and the President of the ENIC Network may participate in the meetings of the Committee as observers. Representatives of governmental and non-governmental organizations active in the field of recognition in the Region may also be invited to attend meetings of the Committee as observers.

4 The President of the UNESCO Regional Committee for the Application of the Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees concerning Higher Education in the States belonging to the Europe Region shall also be invited to participate in the meetings of the Committee as an observer.

5 The Committee shall promote the application of this Convention and shall oversee its implementation. To this end it may adopt, by a majority of the Parties, recommendations, declarations, protocols and models of good practice to guide the competent authorities of the Parties in their implementation of the Convention and in their consideration of applications for the recognition of higher education qualifications. While they shall not be bound by such texts, the Parties shall use their best endeavours to apply them, to bring the texts to the attention of the competent authorities and to encourage their application. The Committee shall seek the opinion of the ENIC Network before making its decisions.

6 The Committee shall report to the relevant bodies of the Council of Europe and UNESCO.

7 The Committee shall maintain links to the UNESCO Regional Committees for the Application of Conventions on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees in Higher Education adopted under the auspices of UNESCO.

8 A majority of the Parties shall constitute a quorum.

9 The Committee shall adopt its Rules of Procedure. It shall meet in ordinary session at least every three years. The Committee shall meet for the first time within a year of the entry into force of this Convention.

10 The Secretariat of the Committee shall be entrusted jointly to the Secretary General of the Council of Europe and to the Director-General of UNESCO.

Article X.3

1 Each Party shall appoint as a member of the European network of national information centres on academic mobility and recognition (the ENIC Network) the national information centre established or maintained under Article IX.2. In cases in which more than one national information centre is established or maintained in a Party under Article IX.2, all these shall be members of the Network, but the national information centres concerned shall dispose of only one vote.

2 The ENIC Network shall, in its composition restricted to national information centres of the Parties to this Convention, uphold and assist the practical implementation of the Convention by the competent national authorities. The Network shall meet at least once a year in plenary session. It shall elect its President and Bureau in accordance with its terms of reference.

3 The Secretariat of the ENIC Network shall be entrusted jointly to the Secretary General of the Council of Europe and to the Director-General of UNESCO.

4 The Parties shall cooperate, through the ENIC Network, with the national information centres of other Parties, especially by enabling them to collect all information of use to the national information centres in their activities relating to academic recognition and mobility.

Section XI. Final clauses

Article XI.1

1 This Convention shall be open for signature by:

a the member States of the Council of Europe;

b the member States of the UNESCO Europe Region;

c any other signatory, contracting State or party to the European Cultural Convention of the Council of Europe and/or to the UNESCO Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees concerning Higher Education in the States belonging to the Europe Region,

which have been invited to the Diplomatic Conference entrusted with the adoption of this Convention.

2 These States and the Holy See may express their consent to be bound by:

a signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

b signature, subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval; or

c accession.

3 Signatures shall be made with one of the depositaries. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with one of the depositaries.

Article XI.2

This Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of the period of one month after five States, including at least three member States of the Council of Europe and/or the UNESCO Europe Region, have expressed their consent to be bound by the Convention. It shall enter into force for each other State on the first day of the month following the expiration of the period of one month after the date of expression of its consent to be bound by the Convention.

Article XI.3

1 After the entry into force of this Convention, any State other than those falling into one of the categories listed under Article XI.1 may request accession to this Convention. Any request to this effect shall be addressed to one of the depositaries, who shall transmit it to the Parties at least three months before the meeting of the Committee of the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region. The depositary shall also inform the Committee of Ministers of the Council of Europe and the Executive Board of UNESCO.

2 The decision to invite a State which so requests to accede to this Convention shall be taken by a two-thirds majority of the Parties.

3 After the entry into force of this Convention the European Community may accede to it following a request by its member States, which shall be addressed to one of the depositaries. In this case, Article XI.3.2 shall not apply.

4 In respect of any acceding States or the European Community, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of the period of one month after the deposit of the instrument of accession with one of the depositaries.

Article XI.4

1 Parties to this Convention which are at the same time parties to one or more of the following Conventions:

European Convention on the Equivalence of Diplomas leading to Admission to Universities (1953, ETS No. 15), and its Protocol (1964, ETS No. 49);

European Convention on the Equivalence of Periods of University Study (1956, ETS No. 21);

European Convention on the Academic Recognition of University Qualifications (1959, ETS No. 32);

International Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees in Higher Education in the Arab and European States bordering on the Mediterranean (1976);

Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees concerning Higher Education in the States belonging to the Europe Region (1979);

European Convention on the General Equivalence of Periods of University Study (1990, ETS No. 138),

a shall apply the provisions of the present Convention in their mutual relations;

b shall continue to apply the above mentioned Conventions to which they are a party in their relations with other States party to those Conventions but not to the present Convention.

2 The Parties to this Convention undertake to abstain from becoming a party to any of the Conventions mentioned in paragraph 1, to which they are not already a party, with the exception of the International Convention on the Recognition of Studies, Diplomas and Degrees in Higher Education in the Arab and European States bordering on the Mediterranean.

Article XI.5

1 Any State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

2 Any State may, at any later date, by a declaration addressed to one of the depositaries, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. In respect of such territory the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date of receipt of such declaration by the depositary.

3 Any declaration made under the two preceding paragraphs may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn by a notification addressed to one of the depositaries. The withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date of receipt of such notification by the depositary.

Article XI.6

1 Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to one of the depositaries.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of twelve months after the date of receipt of the notification by the depositary. However, such denunciation shall not affect recognition decisions taken previously under the provisions of this Convention.

3 Termination or suspension of the operation of this Convention as a consequence of a violation by a Party of a provision essential to the accomplishment of the object or purpose of this Convention shall be addressed in accordance with international law.

Article XI.7

1 Any State, the Holy See or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, declare that it reserves the right not to apply, in whole or in part, one or more of the following Articles of this Convention:

Article IV.8
Article V.3
Article VI.3
Article VIII.2
Article IX.3

No other reservation may be made.

2 Any Party which has made a reservation under the preceding paragraph may wholly or partly withdraw it by means of a notification addressed to one of the depositaries. The withdrawal shall take effect on the date of receipt of such notification by the depositary.

3 A Party which has made a reservation in respect of a provision of this Convention may not claim the application of that provision by any other Party; it may, however, if its reservation is partial or conditional, claim the application of that provision in so far as it has itself accepted it.

Article XI.8

1 Draft amendments to this Convention may be adopted by the Committee of the Convention on the Recognition of Qualifications concerning Higher Education in the European Region by a two-thirds majority of the Parties. Any draft amendment so adopted shall be incorporated into a Protocol to this Convention. The Protocol shall specify the modalities for its entry into force which, in any event, shall require the expression of consent by the Parties to be bound by it.

2 No amendment may be made to Section III of this Convention under the procedure of paragraph 1 above.

3 Any proposal for amendments shall be communicated to one of the depositaries, who shall transmit it to the Parties at least three months before the meeting of the Committee. The depositary shall also inform the Committee of Ministers of the Council of Europe and the Executive Board of UNESCO.

Article XI.9

1 The Secretary General of the Council of Europe and the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization shall be the depositaries of this Convention.

2 The depositary with whom an act, notification or communication has been deposited shall notify the Parties to this Convention, as well as the other member States of the Council of Europe and/or of the UNESCO Europe Region of:

a any signature;

b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;

c any date of entry into force of this Convention in accordance with the provisions of Articles XI.2 and XI.3.4;

d any reservation made in pursuance of the provisions of Article XI.7 and the withdrawal of any reservations made in pursuance of the provisions of Article XI.7;

e any denunciation of this Convention in pursuance of Article XI.6;

f any declarations made in accordance with the provisions of Article II.1, or of Article II.2;

g any declarations made in accordance with the provisions of Article IV.5;

h any request for accession made in accordance with the provisions of Article XI.3;

i any proposal made in accordance with the provisions of Article XI.8;

j any other act, notification or communication relating to this Convention.

3 The depositary receiving a communication or making a notification in pursuance of the provisions of this Convention shall immediately inform the other depositary thereof.

In witness thereof the undersigned representatives, being duly authorized, have signed this Convention.

Done at Lisbon on 11 April 1997, in the English, French, Russian and Spanish languages, the four texts being equally authoritative, in two copies, one of which shall be deposited in the archives of the Council of Europe and the other in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. A certified copy shall be sent to all the States referred to in Article XI.1, to the Holy See and to the European Community and to the Secretariat of the United Nations.